

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Utvärdering av förvaltningsmodellen för Kosterhavets nationalpark

Rapportnr: 2014:58

Rapportansvariga: Eva Stark och Kristina Sundholm

Foto: Anders Tysklind

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län, staben

Rapporten finns som pdf på www.lansstyrelsen.se/vastraqotaland under Publikationer/Rapporter.

Innehåll

Förord.....	5
Sammanfattning.....	6
1. Syfte och metod.....	7
1.1. Avgränsningar	7
1.2. Metod och material	7
1.3. Disposition	8
2. Bakgrund: förvaltning av skyddade områden	9
2.1. Hur förvaltas svenska nationalparker?	9
2.2. Vägen till en nationalpark i Kosterhavet	10
2.3. Val av förvaltningsmodell	11
2.4. Styrdokument.....	12
2.5. Nationalparkens syfte	13
2.6. Adaptiv förvaltning	13
3. Organisationsform.....	15
3.1. Hur styrs Kosterhavets nationalpark?	15
3.1.1. Jämförelse med andra delegationer inom Länsstyrelsen	16
3.1.2. Jämförelse med andra förvaltningsmodeller.....	17
3.2. Delegationens sammansättning	18
3.2.1. Aktörer	19
3.2.2. Kompetens.....	20
3.3. Organisationsform och delaktighet	20
3.4. Analys av organisationsform	21
4. Delegationens ansvarsområden.....	23
4.1. Ansvarsområden enligt arbetsordningen	23
4.2. Analys av delegationens ansvarsområden.....	28
5. Delegationens beslutsbefogenheter	30
5.1. Beslutsbefogenheter enligt handläggningsordningen.....	30
5.1.1. Beslutas av Kosterhavsdelegationen på underlag från nationalparkschefen.....	30
5.1.2. Beslutas av nationalparkschefen	34
5.1.3. Beslutas enligt naturvårdsenhetens handläggningsordning.....	34
5.1.4. Ändring av handläggningsordningen	35
5.2. Hur förvaltas beslutsbefogenheterna?.....	35
5.3. Analys av delegationens beslutsbefogenheter	36
6. Samverkan med externa aktörer.....	38
6.1. Samrådsgrupper	38
6.1.1. Fiske och vattenbruk	38
6.1.2. Jakt.....	39

6.1.3.	Turism- och besöksnäring	39
6.1.4.	Paddling	39
6.1.5.	Hur fungerar samrådsgrupperna?	40
6.2.	Sektorieell myndighetssamordning	40
6.2.1.	Hur fungerar myndighetssamordningen?	42
6.3.	Vetenskaplig rådgivning	42
6.4.	Samarbete med den norska nationalparken Ytre Hvaler	42
6.5.	Analys av samverkan med externa aktörer	43
7.	Slutsatser	45
7.1.	Förslag till utvecklingsområden	46
	Referenser	49

Bilagor

Bilaga 1: Klassificering av protokoll från delegationens sammanträden

Bilaga 2: Beslut om inrättande av Kosterhavsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län samt fastställande av arbets- respektive handläggningsordning för denna

Bilaga 3: Kosterhavsdelegationens sammansättning

Förord

Kosterhavets nationalpark invigdes i september 2009. Processen som ledde fram till att nationalparken bildades pågick under flera decennier. Det är ovanligt att skydda naturvärden under havsytan och Kosterhavets nationalpark är Sveriges första nationalpark med marint fokus. Nationalparken ligger i Strömstads och Tanums kommuner och sträcker sig över nästan 400 kvadratkilometer. Syftet med att skapa en nationalpark var att bevara havs- och landmiljöer i området. Vid sidan om bevarandefrågan ska nationalparken säkerställa att biologiska resurser nyttjas på ett ansvarsfullt sätt och låta besökare få uppleva området.

Förvaltningsmodellen för nationalparken är unik för ett naturskyddat område i Sverige. Länsstyrelsen i Västra Götalands län är förvaltare av nationalparken och har delegerat ansvarsområden och beslutsbefogenheter till Kosterhavsdelegationen som består av representanter för lokala intressen. Syftet med denna förvaltningsmodell är att skapa lokalt inflytande över nationalparken.

När Länsstyrelsen beslutade att inrätta delegationen bestämdes också att förvaltningsmodellen skulle utvärderas senast under 2014. I mars 2014 gav delegationen uppdraget att genomföra utvärderingen till utredare vid Länsstyrelsens stab. Denna rapport är resultatet av utvärderingen.

Förhoppningen är att rapporten ger en god överblick över hur förvaltningsmodellen har bidragit till att skapa förutsättningar för lokalt inflytande. Vi hoppas även att utvärderingen kan ligga till grund för att vidareutveckla förvaltningsmodellen samt utgöra underlag för en bredare diskussion om lokala förvaltningsformer för andra skyddade naturområden.

Vi vill tacka alla som har varit involverade i denna utvärdering. Stort tack till er som ställt upp på intervju eller på annat sätt hjälpt oss och bidragit med information. Utan er samarbetsvilja hade inte utvärderingen varit möjlig att genomföra.

Utvärderingen har genomförts av utredarna Eva Stark och Kristina Sundholm med hjälp av Karin Fransson och Sanna Eklund.

Lenny Lämber, stabschef

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Sammanfattning

Kosterhavets nationalpark invigdes i september 2009 och är Sveriges första nationalpark med marint fokus. Länsstyrelsen i Västra Götalands län är förvaltare av nationalparken och sköter den operativa verksamheten genom ett förvaltningskontor på Sydkoster. Länsstyrelsen har delegerat befogenheter-na att förvalta nationalparken till Kosterhavetsdelegationen. Delegationen består av representanter för lokala intressen, bland andra samhällsföreningar, yrkesfisket och kommuner. Förvaltningsmodellen valdes för att skapa möjligheter till brett lokalt inflytande och ansvarstagande.

Syftet med rapporten är att utvärdera förvaltningsmodellen för Kosterhavets nationalpark och de naturreservat som delegationen ansvarar för. Rapporten har fokus på *organisationsform, ansvarsområden, beslutsbefogenheter* och *samverkan med externa aktörer*. Utifrån relevanta styrdokument analyserar utvärderingen hur förvaltningsmodellen fungerar i praktiken samt ger förslag på utvecklingsområden. Utvärderingen baseras huvudsakligen på resultatet av närmare 30 intervjuer.

Utredarna anser att det finns stöd för en *fortsättning av den förvaltningsmodell som valts för Kosterhavets nationalpark och tillhörande naturreservat där vissa ansvarsområden och beslutsbefogenheter delegerats till Kosterhavetsdelegationen*. De intervjuade ser ett värde i en förvaltningsmodell med en lokalt förankrad delegation. De anser att modellen har bidragit till delaktighet och förtroende mellan lokala aktörer och involverade myndigheter. Samarbetsklimatet inom delegationen är gott och det finns ett förtroende mellan delegationen och förvaltningskontoret.

I delegationens arbets- och handläggningsordning beskrivs delegationens ansvarsområden och beslutsbefogenheter. Delegationens huvudansvar är att förvalta nationalparken. Delegationen tenderar att vilja lägga mer fokus på samhällsutvecklingsfrågor än på frågor som direkt rör förvaltningen. För att skapa en bättre balans mellan nationalparkens syften, anser utredarna att naturvårdsfrågor bör få större utrymme inom delegationen.

Delegationen har stora befogenheter genom att den beslutar om nationalparkens verksamhetsplan och budget. Trots detta upplever flera delegater att de inte har tillräckligt stort inflytande i praktiken. För att få större inflytande behöver delegaterna enas om vilken roll delegationen ska ha och tillsammans med förvaltningskontoret utveckla arbetssättet för att nå dit.

Utredarna anser att det finns potential för att utveckla och formalisera samverkan med externa aktörer i förvaltningen av nationalparken både när det gäller intresseföreningar och myndigheter. För att förvaltningsmodellen ska upprätthålla sin legitimitet behöver den lokala delaktigheten och känslan av inflytande stärkas både inom delegationen och hos externa aktörer.

1. Syfte och metod

Syftet med denna rapport är att utvärdera förvaltningsmodellen för Kosterhavets nationalpark och de naturreservat som delegationen ansvarar för¹. Utvärderingen analyserar hur förvaltningsmodellen har fungerat avseende *organisationsform, delegationens ansvarsområden och beslutsbefogenheter samt samverkan med externa aktörer*. En relevant aspekt är hur modellen bidrar till delaktighet och inflytande – värden som var mycket viktiga inför nationalparkens bildande.

1.1. Avgränsningar

Utvärderingen fokuserar på delegationens roll och arbete kopplat till förvaltningen av nationalparken. I viss mån berör utvärderingen även de naturreservat som delegationen ansvarar för, men förvaltningen av dem studeras inte i detalj.

Utgångspunkten är delegaternas och andra relevanta aktörers uppfattningar om delegationens arbete. Någon djupare analys av olika förvaltningsmodeller för nationalparker görs inte. Däremot kommer vissa jämförelser att göras, dels med andra förvaltningsmodeller för nationalparker dels med andra delegationsmodeller inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

1.2. Metod och material

Utredningar och beslut inför delegationens bildande har utgjort en bas för utvärderingen. De ger en bild av vilken roll delegationen var tänkt att ha i nationalparken. Bilden har kompletterats med intervjuer av tjänstemän inom Naturvårdsverket och Länsstyrelsen som var aktiva i arbetet med att bilda nationalparken. Centrala styrande dokument som har studerats är Naturvårdsverkets skötselplan (2009), Länsstyrelsens beslut (2009-12-04) om inrättande av Kosterhavetsdelegationen (inklusive arbets- och handläggningsordning) och Länsstyrelsens beslut (2009-12-07) om delegationens sammansättning.

Den metod som har använts för att utvärdera delegationens praktiska arbete är framför allt samtalsintervjuer. Totalt har närmare 30 intervjuer genomförts. Representanter för samtliga organisationer i Kosterhavetsdelegationen har intervjuats. Eftersom det lokala inflytandet och delaktigheten var centrala vid bildandet av nationalparken, har intervjuer även genomförts med relevanta aktörer utanför delegationen. Bland de intervjuade finns representanter från intresseföreningar och offentliga organisationer. Urvalet av in-

¹ Delegationen ansvarar för Naturreservatet Kosteröarna, Saltö naturreservat, Norra Långöns naturreservat och Naturreservatet Västra Rossö.

tresseföreningar har baserats på deras tidigare uttryckta önskemål om deltagande i delegationen. Tre aktörer har valt att bidra med sina åsikter skriftligt i stället för vid en samtalsintervju.

Intervjuerna har behandlat teman som delegationens sammansättning, ansvarsområden, mandat och inflytande. Intervjuerna har även belyst frågor som rör förvaltningskontoret och dess arbete. För att analysera hur delegationen har förvaltat sina ansvarsområden och beslutsbefogenheter har intervjuerna kompletterats med en analys av delegationens sammanträdesprotokoll från 2010 till 2014. Analysen baseras på en klassificering av de olika dagordningspunkterna utifrån det beslutmandat som fastställs i handläggningsordningen för delegationen (Länsstyrelsen 2009-12-04. Se bilaga 1).

De olika dokumenten och intervjuerna har tillsammans visat hur förvaltningen av nationalparken fungerar, vilka frågor som behandlas i delegationen och vilken typ av beslut som fattas. Intervjuerna ger även en bild av delegaternas upplevda inflytande och hur den lokala förankringen hos dem som de representerar fungerar. Intervjupersonerna är anonymiserade i utvärderingen och benämns med titel eller organisationstillhörighet.

1.3. Disposition

Utvärderingen är disponerad enligt följande upplägg:

Kapitel 2: Bakgrund: förvaltning av skyddade områden

Kortfattat redogörs dels för hur svenska nationalparker förvaltas, dels för utvecklingen av Kosterhavets nationalpark och valet av förvaltningsform. I kapitlet presenteras även nationalparkens grundläggande syften.

Kapitel 3: Organisationsform

Organisationsmodellen för förvaltningen av Kosterhavets nationalpark presenteras liksom delegationens sammansättning. Vissa jämförelser görs med andra förvaltningsmodeller för nationalparker och med andra delegationer inom Länsstyrelsen.

Kapitel 4-5: Delegationens ansvarsområden och beslutsbefogenheter

I dessa kapitel beskrivs och analyseras delegationens ansvarsområden och beslutsbefogenheter utifrån beslutad arbetsordning respektive handläggningsordning.

Kapitel 6: Samverkan med externa aktörer

I detta kapitel redogör vi för och analyserar hur samverkan ser ut med externa aktörer som myndigheter och intresseföreningar.

Kapitel 7: Slutsatser

I det avslutande kapitlet sammanfattar vi analyserna av de ovanstående kapitlen och ger slutliga reflektioner över hur förvaltningsmodellen har fungerat och vilka utvecklingsområden som finns.

2. Bakgrund: förvaltning av skyddade områden

Detta kapitel ger en bakgrund till hur svenska nationalparker förvaltas. En kort genomgång görs av processen när Kosterhavets nationalpark bildades och förvaltningsmodellen valdes. I slutet av kapitlet presenteras nationalparkens syften.

2.1. Hur förvaltas svenska nationalparker?

I nationalparksförordningen (SFS 1987:938) anges vilka Sveriges nationalparker är och hur de ska förvaltas. I det traditionella sättet att förvalta Sveriges nationalparker har myndigheter den dominerande rollen. Naturvårdsverket har det övergripande ansvaret för nationalparkerna och beslutar om skötselplaner. Verksamheten finansieras genom Naturvårdsverkets anslag för biologisk mångfald. Länsstyrelsen är förvaltare och har det operativa, administrativa och ekonomiska ansvaret för verksamheten samt för att genomföra arbetet enligt skötselplanerna med egen eller inhyrd personal. Länsstyrelserna ansvarar också bland annat för fastighetförvaltning, kontroll av att föreskrifterna följs, insamling av observationer om naturen, utmärkning av nationalparkens gränser och i vissa fall skötsel av verksamhet i naturum (Píríz och Westman 2008 s. 39-42; Naturvårdsverket 2011, s. 9).

Under de senaste årtiondena har en internationell trend inom naturvårdsarbete varit att gå mot större lokal delaktighet. Lokal delaktighet, kunnande och naturbruk ses alltmer som en viktig förutsättning för att på ett hållbart sätt, bevara och utveckla områden (Morf, Dagård, Eriksson, Godhe 2011, s. 5). Trenden har varit tydlig även inom den svenska naturvården. Regeringen (2002) presenterade sina ambitioner inom naturvården i skrivelsen *En samlad naturvårdspolitik*. I den redovisas ett antal områden som regeringen anser viktiga för det fortsatta naturvårdsarbetet. Det första av elva fokusområden är ”förstärkt dialog med medborgarna” (ibid. s. 1). Dialog på den lokala nivån beskrivs som ett sätt att skapa ömsesidig förståelse mellan olika intressen. På så sätt förbättras förutsättningarna för att bevara områdenas naturvärden och för att de restriktioner som kan vara nödvändiga respekteras. Tillgång till tidig information är en förutsättning för att det lokala deltagandet ska fungera (ibid. s. 31-33). Även i Naturvårdsverkets (2011) *program för att bättre förvalta och använda naturskyddade områden 2005–2015* lyfts vikten av delaktighet upp som ett av sju prioriterade områden.

Vid de senaste svenska nationalparksbildningarna har stor vikt lagts vid det lokala deltagandet. Ett exempel är Söderåsens nationalpark som bildades 2001. Där har det inrättats ett skötselråd bestående av lokala representanter.

Rådet är ett forum för diskussion och informationsutbyte och har ingen beslutande funktion (Píríz och Westman 2008, s. 41-42).

Tyresta nationalpark förvaltas enligt en annan modell. Där bildade tre berörda kommuner, Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Stockholms län en stiftelse 1993. Stiftelsen sköter parken och finansieras i huvudsak av avkastningen från den fond som instiftarna avsatte. Stiftelsens styrelse består av ledamöter från samtliga grundare (Tyresta nationalpark 2014, A och B).

Även för världsarvet Laponia har en ny förvaltningsform arbetats fram. FN-organet Unesco utnämnde Laponia till världsarv 1996. Området är 9 400 kvadratkilometer stort och innefattar fyra nationalparker och två naturreservat. Efter utnämmandet började arbetet med att ta fram en förvaltningsplan för världsarvet. 2005 enades parterna om att Laponia skulle styras av en lokalt förankrad organisation med samisk majoritet i styrelsen. 2012 beslutade Länsstyrelsen i Norrbotten att överlåta förvaltningen till den nya förvaltningsorganisationen, Laponiatjuottjudus (SFS 2011:840). I september 2014 fattade regeringen beslut om förlängd försöksperiod för förvaltningen av Laponia till och med 2016 (Regeringen 2014).

2.2. Vägen till en nationalpark i Kosterhavet

När Kosterhavets nationalpark bildades 2009 var det resultatet av diskussioner och processer som pågått i flera decennier. Tidiga förslag om områdesskydd av olika slag var präglade av ett uppifrån- och nedperspektiv och fick inte folkligt stöd. Fiskarna och de boende i området befarade att den lokala näringen skulle hotas och att öarna därmed skulle avfolkas. Beslut om naturreservat på Koster samt närliggande fastland och öar fattades under 1980-talet, trots lokalt motstånd (Morf et al. 2011, s.67-68; protokoll 2010-09-17, 32§).

På 1990-talet föreslog forskare och myndigheter att ett marint skyddsområde skulle skapas i vattnen kring Kosteröarna. Fiskerieringen och invånarna oroade sig för att fisket, och därmed turismen, skulle hotas (Morf et al. 2011, s. 69-70). 1999 bildades en arbetsgrupp som samlade olika intressen i området. Arbetet inleddes med konflikter, men genom förhandlingar nåddes Koster-Väderfjordsöverenskommelsen som innebar zoner med trålningsförbud och användning av anpassade trålningsredskap i området. Med utgångspunkt i överenskommelsen bildades 2004 Samförvaltning Norra Bohuslän som samlar lokal expertis (yrkesfiskare, forskare och kommunala tjänstemän) samt tjänstemän från Länsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten (Samförvaltningen Norra Bohuslän 2013).

2003 inledde Länsstyrelsen en översyn av Kosteröarnas naturreservat. I arbetet blev dialogen med lokalsamhället, representerat av Kosternämnden, central. Kosternämnden såg alltmer en nationalpark som en möjlighet att lösa problem som nedskräpning, igenväxta kulturlandskap och ökande fritidsbåtsaktivitet. De såg också möjligheten att en nationalpark skulle bidra till ökad sysselsättning. Engagemanget från invånarna på Kosteröarna, samlat under ledorden ”Bevarande och utveckling i samspel”, var avgörande för nationalparkens bildande. I processen arbetades bland annat med utvecklingsfrågor inom en fördjupad översiktsplan för området. I intresset för natur- och kulturmiljö kunde lokalsamhället och myndigheter hitta gemensamma nämnare att bygga vidare på (Píríz och Westman 2008, s. 74; Morf et al. 2011, s. 58, 69-70; protokoll 2010-09-17, 32§).

Under 2005-2008 genomfördes en rad undersökningar och inventeringar i området. 2008 startades Interreg-projektet ”Vårt gemensamma arv” mellan Sverige och Norge för att skapa gemensamma strategier för de båda blivande nationalparkerna Kosterhavet och Ytre Hvaler i Norge (Kosterhavets nationalpark 2014 C).

2.3. Val av förvaltningsmodell

Under processen att bilda nationalparken framfördes starka önskemål om att förvaltningsmodellen skulle ge utrymme för lokalt deltagande och inflytande. Naturvårdsverket initierade därför en utredning för att ta fram förslag till en lokal förvaltningsorganisation. Utredningen genomfördes av Laura Píríz och Peter Westman (2008) och fick namnet *Alternativa former för lokal samförvaltning av Kosterhavets nationalpark*. Utredningen beskrev tre alternativa förvaltningsmodeller:

1. *Länsstyrelsemodellen*: Länsstyrelsen är nationalparksförvaltare och öppnar för ökat lokalt deltagande genom ett rådgivande forum samt samråds- eller beredningsgrupper.
2. *Stiftelsemodellen*: Naturvårdsverket, Länsstyrelsen och berörda kommuner inrättar en stiftelse med syfte att långsiktigt förvalta Kosterhavet. Stiftelsens styrelse har en bredare sammansättning och innefattar även intresseföreningar. Stiftelsen utses till nationalparksförvaltare av regeringen och är arbetsgivare samt upphandlande enhet. Minst 100 miljoner i stiftelsekapital säkerställs.
3. *Delegationsmodellen*: Kosterhavsdelegationen inrättas vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Delegationen beslutar om verksamhetsplan, budget, riktlinjer m.m. Länsstyrelsen är formell förvaltare, arbetsgivare för skötselorganisationen och upphandlande enhet. Samrådsgrupper tillsätts för att diskutera specifika frågor.

När modellerna diskuterades på lokala möten och i andra sammanhang väckte delegationsmodellen störst intresse. Delegationsmodellen hade fördelen att den kombinerade lokalt ansvar och beslutsfattande med en befintlig organisation, vilket innebar att en ny organisation inte behövdes byggas upp. Stiftelsemodellen krävde större stiftelsekapital än de aktuella parterna kunde avsätta. Med utgångspunkt i delegationsmodellen tog Naturvårdsverket (2008 B) fram rapporten *Förslag till inrättande av Kosterhavets nationalpark* och sände den på samråd. Rapporten innehåller förslag till syfte och föreskrifter för nationalparken samt en sammanfattning av hur Kosterhavsdelegationen skulle kunna organiseras (Naturvårdsverket 2008 B, s. 22-23).

Utifrån Naturvårdsverkets förslag ställde regeringen en proposition till riksdagen (Miljödepartementet 2008). Riksdagen gav regeringen bemyndigande att fatta beslut om att inrätta nationalparken i mars 2009 (Sveriges riksdag 2009). Valet av delegationsmodellen slogs fast i Naturvårdsverkets skötselplan (2009) och i Länsstyrelsens beslut (2009-12-04) om att bilda Kosterhavsdelegationen.

2.4. Styrdokument

Som beskrivits ovan ligger en lång process och flera utredningar till grund för att nationalparken och delegationens bildade. Processen resulterade i fyra formella beslut som i dag styr verksamheten och som förvaltningskontoret och delegationen måste förhålla sig till:

Naturvårdsverket beslutade år 2009 om en *skötselplan* för nationalparken. Skötselplanen består av en *beskrivningsdel* och en *plandel*. Beskrivningsdelen innehåller omfattande beskrivningar av bland annat olika botten typer och landmiljöer, förekomsten av sällsynta arter och hur marken i området brukas och har brukats. Plandelen går igenom 50 skötselområden i nationalparken och vilka åtgärder som behövs för att bevara eller restaurera miljön där. Den tar också upp vad som krävs för väl fungerande turism, fiske och informationsspridning. Dessutom beskrivs förvaltningsmodellen, finansieringen och hur uppföljning ska genomföras i området.

Naturvårdsverket har också beslutat om *föreskrifter för Kosterhavets nationalpark* (NFS 2009:7). Av dem framgår vilka regler som gäller för dem som vistas i nationalparken.

Det formella beslutet att inrätta Kosterhavsdelegationen fattades av Länsstyrelsen den 4 december 2009 (Länsstyrelsen 2009-12-04). Beslutet innehåller delegationens *arbetsordning* som beskriver delegationens ansvarsområden och *handläggningsordningen* som preciserar beslutsbefogenheterna i förvaltningen (se bilaga 2).

Länsstyrelsen fattade också ett särskilt beslut om *Kosterhavetsdelegationens sammansättning* som visar vilka organisationer som ska ingå i delegationen (Länsstyrelsen 2009-12-07, se bilaga 3).

2.5. Nationalparkens syfte

Syftet med Kosterhavets nationalpark är att ”bevara ett särpräglad och artrikt havs- och skärgårdsområde samt angränsande landområden i väsentligt oförändrat skick.” I syftet ingår att:

Långsiktigt skydda och bevara områdets naturligt förekommande marina ekosystem, biotoper och arter samtidigt som ett hållbart nyttjande kan ske av områdets biologiska resurser.

Skydda och vårda områdets naturliga och kulturpräglade miljöer med tillhörande värdefulla växt- och djurliv.

Underlätta för besökare att uppleva och få kunskap om områdets natur- och kulturvärden samt hur dessa kan nyttjas på ett hållbart sätt.

Främja forskning och utbildning kring bevarande och hållbart nyttjande av marina och landbaserade ekosystem (Naturvårdsverket 2009, s. 27).

I diskussionerna inför nationalparkens bildande var balansen mellan bevarande och nyttjande central. Ett hållbart nyttjande innebär att bruka resurserna utan att långsiktigt minska den biologiska mångfalden. Naturens förmåga att tillgodose nuvarande och kommande generationers behov och förväntningar ska behållas. I regeringens skrivelse *En samlad naturvårdspolitik* framgår att bevarande och nyttjande ska ses som två sidor av samma mynt (Regeringen 2002). Nyttjandet är ett motiv för bevarandet, samtidigt som bevarande är en förutsättning för hållbart nyttjande. Brukande kan bland annat innebära jordbruk, fiske, naturturism och friluftsliv. Brukandet kan behöva begränsas för att vara hållbart, genom exempelvis regelverk, beskattning eller restriktioner (ibid. s. 36).

2.6. Adaptiv förvaltning

Enligt skötselplanen ska Kosterhavets nationalpark skötas med så kallad adaptiv förvaltning. Det innebär en process där mål sätts, åtgärder genomförs, utfallet övervakas och åtgärderna kontinuerligt justeras efter behov. Processen upprepas ständigt för att på ett systematiskt sätt anpassa insatser efter ny kunskap. Modellen bygger också på att intressenter inkluderas i beslutsfattandet för att samla mer kunskap och skapa acceptans för insatser (Naturvårdsverket 2009, s. 211).

Enligt Naturvårdsverkets förslag till inrättande av Kosterhavets nationalpark innebär adaptiv förvaltning av Kosterhavet att förvaltningens erfarenheter och resultat av uppföljningar och utvärderingar ska tas upp i delegationen (Naturvårdsverket 2008 B, s. 12). Utifrån underlaget ska delegationen bedöma behovet av förändringar i föreskrifter, skötselplan eller i förvaltningen i övrigt och ta upp dessa eventuella behov med beslutande myndighet.

I verksamhetsplanerna för Kosterhavets förvaltning framgår att uppföljning är en mycket viktig del i Kosterhavet, både i landmiljöerna och i den marina miljön. Förvaltningskontoret menar att adaptiv förvaltning innebär att förvaltningen ska arbeta med ny kunskap från forskningen eller verksamhetsutövare och utifrån detta kontinuerligt revidera mål och åtgärder. Konkreta exempel är trålskyddsuppföljningen, ändrade tillstånd för fiskare och ankringsskador i naturhamnar.

3. Organisationsform

Förvaltningsmodellen för Kosterhavets nationalpark är unik i Sverige och något av en försöksverksamhet. Syftet var att skapa en förvaltningsmodell med stort lokalt inflytande och ansvarstagande. Lokalt inflytande lyfts fram som en viktig del för beslutsprocessens legitimitet i en forskningsrapport om bildandet av nationalparken (Morf et al. 2011, s. 102). I den betonar Andrea Morf att olika aktörers delaktighet i beslutsprocessen måste definieras tidigt för att minska risken att förväntningar på delaktighet kolliderar med faktiska möjligheter till inflytande. I intervjuerna har vissa delegater lyft fram att det innan delegationen bildades fanns en oro bland befolkningen i området om att inte få komma till tals. Frågan är hur den förvaltningsmodell som valts för Kosterhavets nationalpark bidrar till lokala påverkansmöjligheter och lokal delaktighet.

Detta kapitel kommer att gå igenom strukturen för förvaltningsmodellen för Kosterhavets nationalpark. Jämförelser görs även med vissa andra förvaltningsmodeller för nationalparker och delegationer inom Länsstyrelsen. Avslutningsvis analyseras i vilken mån organisationsformen bidragit till lokal delaktighet i förvaltningen.

3.1. Hur styrs Kosterhavets nationalpark?

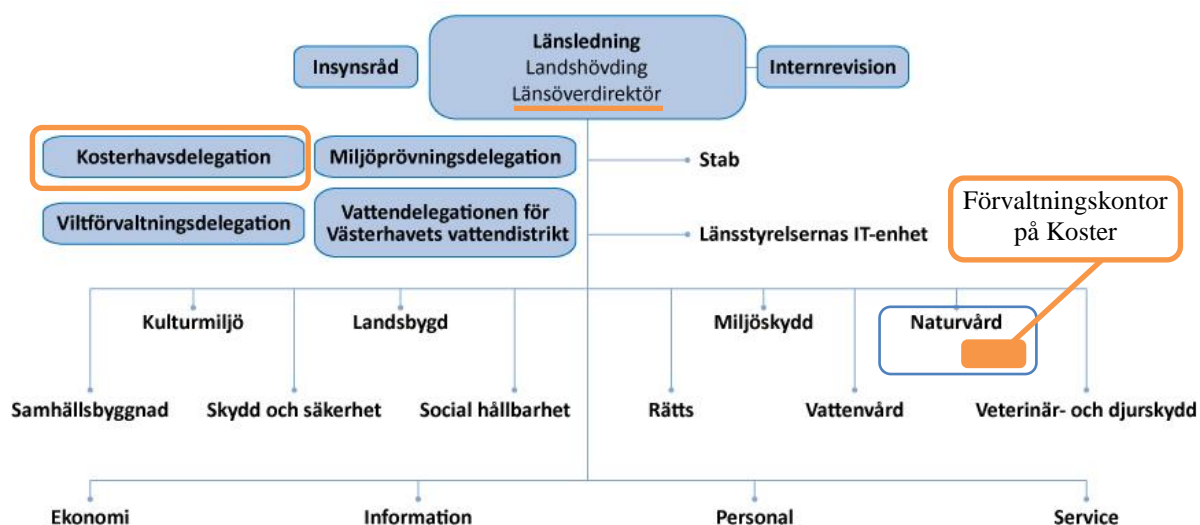
Länsstyrelsen är förvaltare av Kosterhavets nationalpark och tillhörande naturreservat (SFS 1987:938 3§). Delegationen ligger organisatoriskt under Länsstyrelsen i Västra Götalands län som utser delegationens ordförande. Hittills har Länsstyrelsens länsöverdirektör varit ordförande.

Länsstyrelsen (2009-12-04) delegerar i beslutet att inrätta Kosterhavsdelegationen befogenheterna att förvalta nationalparken och Kosters naturreservat till delegationen. Det dagliga operativa arbetet sköts av ett förvaltningskontor som är en funktion under Länsstyrelsens naturvårdsenhet. Förvaltningskontoret är stationerat på Sydkoster i anslutning till Kosterhavets naturrum. Verksamheten leds av nationalparkschefen. Till förvaltningskontoret hör även en biträdande nationalparkschef, en naturumsföreståndare, en naturvårdare, en naturvägledare och en naturvårdsbiolog. Förvaltningskontoret anser att det är positivt att de organisatoriskt ligger under Länsstyrelsens naturvårdsenhet. Det gör det enklare för dem att tillvarata de kompetenser och erfarenheter som finns inom naturvårdsenheten och som är viktiga i förvaltningen av nationalparken och naturreservaten.

Kosterhavsdelegationen är inte en egen juridisk person utan en del av Länsstyrelsen. Det innebär att Länsstyrelsen är huvudman för förvaltningen av nationalparken. Vissa delegater anser att ansvarsfördelningen mellan Länsstyrelsen och delegationen är otydlig. De menar att nationalparken i prakti-

ken har blivit ett Länsstyrelseprojekt där delegationen har för litet inflytande över besluten. Andra anser att ansvarsfördelningen är tydlig, men att delegationen inte till fullo utnyttjar sitt mandat. Det pågår för tillfället en organisationsöversyn på Länsstyrelsen och det är oklart vad detta kommer att få för konsekvenser för förvaltningen av Kosterhavets nationalpark.

Figur 1: Förvaltningen av Kosterhavets nationalpark i Länsstyrelsens organisation

3.1.1. Jämförelse med andra delegationer inom Länsstyrelsen

Utöver Kosterhavsdelegationen ansvarar Länsstyrelsen för ytterligare tre delegationer: Miljöprövningsdelegationen, Viltförvaltningsdelegationen och Vattendelegationen. En skillnad mellan delegationerna är att Länsstyrelsen har inrättat Kosterhavsdelegationen genom att delegera en del beslutsfattande till den, medan riksdagen har inrättat de andra delegationerna genom förordningar. Detta innebär att de andra delegationernas uppdrag är förankrade i lagstiftning vilket ger dem en annan legitimitet.

Likaså skiljer sig befogenheterna åt mellan delegationerna. Av Länsstyrelsens beslut (2009-12-04) om inrättandet av Kosterhavsdelegationen framgår att delegationen inte ska fatta beslut som innebär myndighetsutövning. Detta är något som skiljer Kosterhavsdelegationen från övriga delegationer på Länsstyrelsen. De andra delegationerna arbetar med myndighetsutövning, exempelvis prövning av tillstånd för miljöfarlig verksamhet (Miljöprövningsdelegationen), godkännande av miniminivåer för förekomsten av vissa rovdjur (Viltförvaltningsdelegationen) samt miljö kvalitetsnormer, åtgärds-

program och förvaltningsplaner (Vattendelegationen). För Kosterhavsdelegationen ingår inte myndighetsutövning såsom prövning och tillsyn. Vid intervjuer med såväl delegater som förvaltningskontoret har det inte framkommit några synpunkter på att delegationen inte har befogenheter för myndighetsutövning.

3.1.2. Jämförelse med andra förvaltningsmodeller

Enligt nationalparksförordningen (SFS 1987:938, 3§) är länsstyrelsen förvaltare av nationalparkerna i de olika länen. Vissa nationalparker, till exempel Söderåsens nationalpark, har valt att inrätta ett skötselråd bestående av lokala representanter. Rådet är ett forum för diskussion och informationsutbyte men har ingen beslutande funktion (Píriz och Westman 2008, s. 41-42). I nationalparksförordningen finns även vissa undantag när det gäller förvaltningen av nationalparkerna (SFS 1987:938, 4§). Ett exempel är Tyresta nationalpark som styrs av en stiftelse med en styrelse bestående av stiftelsebildarna. Världsarvet Laponia styrs av en lokalt förankrad ideell förening med samisk majoritet i styrelsen, Laponiatjuottjudus.

Laponiatjuottjudus arbete regleras av Laponiaförordningen, som utfärdades av regeringen 2011 (SFS 2011:840). Länsstyrelsen i Norrbotten har formellt överlåtit förvaltningen till den nya förvaltningsorganisationen vilket innebär att förvaltningsorganisationen är fristående och inte ligger under någon annan organisation. Vissa uppgifter (så som till exempel underhåll av fjälledssystemet, vissa anläggningar och byggnader) har överlåtit från Länsstyrelsen i Norrbottens län till Laponiatjuottjudus (Länsstyrelsen Norrbotten 2012-12-12). Enligt förordningen får däremot inte myndighetutövning överlåtas till Laponiatjuottjudus (SFS 2011:840, 4§). Detta är även fallet för Tyresta, där stiftelsen är förvaltare och inte myndighet. Myndighetsfrågor som dispensgivning, tillstånd och ansvaret för tillsyn hanteras av Länsstyrelsen i Stockholms län (Stiftelsen Tyrestaskogen 2011, s. 5).

En annan skillnad mellan delegationsmodellen i Kosterhavets nationalpark och förvaltningsmodellerna för Tyresta respektive Laponia är finansieringsfrågan. Tyresta nationalpark drivs av en stiftelse där instiftarna (Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms stad, Haninge kommun och Tyresö kommun) har avsatt pengar i en fond. Avkastningen av dessa pengar ska bidra till att täcka kostnaderna för förvaltningen av Tyresta nationalpark. Förvaltningen av Kosterhavets nationalpark och Laponia finansieras via anslag från Naturvårdsverket. Laponia får även visst bidrag via Länsstyrelsen i Norrbottens läns förvaltningsanslag eftersom delar av deras uppdrag rörande detta fjällområde har flyttats till Laponiatjuottjudus.

Laponiatjuottjudus bistås av ett fristående kansli med anställd personal med en verksamhetsledare. Stiftelsen Tyrestaskogens operativa del utgörs av Tyresta nationalparksförvaltning som leds av en verkställande direktör som även är nationalparkschef med tillhörande personal. Enligt Naturvårdsverket

är förvaltningsformen för Laponia dyrare för staten eftersom gemensamma resurser (till exempel lokaler, administration och bilar) inte kan utnyttjas, medan Kosterhavets förvaltningskontor har möjlighet att nyttja Länsstyrelsens resurser. Samtidigt blir inte förvaltningen av Kosterhavets nationalpark lika självständig som förvaltningen av Laponia och Tyresta.

Den norska nationalparken Ytre Hvaler förvaltas av ett sekretariat som ligger under Fylkesmannen i Östfold (motsvarande Länsstyrelsen). Sekretariatet är självständigt i förhållande till Fylkesmannen, men Fylkesmannen har personalansvar för sekretariatet. Sekretariatet är underställt nationalparksstyret² i alla frågor som angår förvaltningen i skyddsområdet. Nationalparksstyret fattar beslut om förvaltningsplan efter förslag från sekretariatet och har huvudansvar för att följa upp föreskrifter/stadgar för nationalparken. Detta innebär att nationalparksstyret har vissa myndighetsutövande uppgifter.

Sammanfattningsvis kan sägas att förvaltningsformerna för de svenska nationalparkerna som har särskilda förvaltningsmodeller ser olika ut men har gemensamt att deras styrande organ, till skillnad från styret för den norska nationalparken Ytre Hvaler, inte har några befogenheter att utföra myndighetsutövande uppgifter.

3.2. Delegationens sammansättning

Länsstyrelsen har fattat det formella beslutet om vilka organisationer som ska ingå i delegationen (Länsstyrelsen 2009-12-07). Ledamöter och ersättare ska utses för fyra år. De organisationer som ingår i delegationen är:

- Länsstyrelsen i Västra Götalands län (ordförande)
- Strömstads kommun
- Tanums kommun
- Kosternämnden
- Resö samhällsförening
- Rossö samhällsförening
- Tjärnö samhällsförening
- Kusters samhällsförening
- Lokala licensierade yrkesfisket inom Strömstad och Tanum som fiskar i Kosterhavet
- Göteborgs universitet – Tjärnö

Till mötena ska Naturvårdsverket adjungeras regelmässigt. I övrigt är det möjligt att efter behov adjungera berörda aktörer. Nationalparkschefen eller biträdande nationalparkschef eller båda ska delta på mötena, men är inte

²Nationalparksstyret har fem medlemmar: två från Hvaler kommun och två från Fredrikstad kommun samt en representant från fylkestinget (motsvarande landstinget).

Länsstyrelsens representant i delegationen (Naturvårdsverket 2009, s. 212-213). Länsstyrelsens representant utgörs av delegationens ordförande.

Inför bildandet av Kosterhavsdelegationen framförde flera organisationer önskemål om att ingå i delegationen. Kosterhavets jaktvårdsförening, Friluftsförbundet, Svenska kanotförbundet samt Havstensund samhällsförening ville delta. Riksantikvarieämbetet önskade att kulturarvsområdet skulle representeras. Västsvenska kanotförbundet, Näsens paddlarklubb och Friluftsförbundet i Ljungskile framförde att Friluftsförbundet och Svenska kanotförbundet borde ingå (Länsstyrelsen 2009-12-07).

Länsstyrelsen gjorde bedömningen att antalet delegater behövde begränsas och beslutade om representation från de tio listade organisationerna ovan. Beslutet motiverades med att utöver dem som hade visat intresse för att delta, skulle fler organiserade intressen kunna ha motiv att ingå i delegationen (såsom segelsällskap och naturskyddsföreningar) och antalet ledamöter behövde hållas nere. De nationella förbunden erbjöds inte representation då syftet med delegationen var att inrätta ett *lokalt* deltagande. Externa aktörer som inte fick plats i delegationen skulle få komma till tals genom *samarbudsgrupper* (se vidare kapitel 6).

3.2.1. Aktörer

En majoritet av de intervjuade som deltar vid delegationssammanträdena ser inget behov av att öka representationen i delegationen. De betonar i stället vikten av att delegationen inte blir större. I stället föreslås att andra aktörer bör bjudas in när det är lämpligt utifrån aktuella frågor. Vissa lyfter ändå fram förslag på aktörer som kan vara aktuella för att ingå i delegationen, till exempel Kosterhavets jaktvårdsförening, sportfisket, Naturskyddsföreningen, Friluftsförbundet, Världsnaturfonden WWF och ytterligare någon samhällsförening längre söderut. Från förvaltningens sida önskas mer fokus på bevarandefrågorna, vilket en naturvårdsrepresentant skulle kunna bidra med.

Kosterborna har två representanter i form av Kosternämnden och Kosters samhällsförening. Många av delegaterna tycker att det är naturligt, eftersom nationalparken ligger i Kosterhavet. Samtidigt framförs åsikter om att för mycket fokus läggs på Koster och samhällsrelaterade frågor i stället för på bevarandet av den marina miljön.

När delegationen beslutade föreslås att ytterligare naturreservat skulle ingå i delegationens ansvarsområde, ansåg delegaterna att delegationens sammansättning var tillräckligt representativ för att även företräda dessa områden. Däremot lyftes det fram att sammansättningen i delegationen skulle behövas ses över, om ansvarsområdena i ett senare skede skulle utvidgas till Väderöarna (protokoll 2011-11-18, 72§).

Delegationen och förvaltningen värdesätter att Naturvårdsverket är adjungerad till mötena. Men sedan juni 2013 har Naturvårdsverket inte deltagit på delegationens sammanträden. Delegationen efterfrågar Naturvårdsverkets deltagande under sammanträdena. Från och med sammanträdet i augusti 2014 har Naturvårdsverket meddelat att de har en ersättare till posten vilket kan öka möjligheterna att närvara vid kommande möten.

Bland aktörer utanför delegationen finns en mer blandad bild av vilka som bör representeras. Jaktvårdsföreningen anser att intresseföreningar borde representeras i delegationen och vill själva gärna delta. Nässets paddlarklubb visar intresse för att delta i delegationen eller på annat sätt involveras.

Vad gäller deltagande av myndigheter, lyfts förslag på att inkludera Havs- och vattenmyndigheten i delegationen. Havs- och vattenmyndigheten kan ha en tydligare roll i nationalparksarbetet, men menar att det kan uppnås på andra sätt än genom en plats i delegationen. Naturvårdsverket ser inget stort behov av att ha en ordinarie ledamot i delegationen, utan anser att myndigheten redan har ett starkt inflytande genom att de fastställer föreskrifter och skötselplan samt andra styrdokument (läs vidare om externa aktörer i kapitel 6). Att Naturvårdsverket inte har någon ledamot i delegationen särskiljer Kosterhavsdelegationen från de andra svenska exemplen på lokal nationalparksförvaltning. Naturvårdsverket är representerat i Laponiatjuottjudus och i stiftelsestyrelsen som sköter Tyresta nationalpark.

3.2.2. Kompetens

Delegaterna anser att gruppen har rätt kompetens för uppdraget. De tycker att det viktigaste är att delegaterna representerar lokalsamhället och har kunskap om området. Delegaterna lyfter också fram vikten av att stor kunskap om naturen i området finns inom delegationen genom Göteborgs universitet – Tjärnös deltagande. Eventuellt behov av annan expertkunskap kan täckas genom att externa aktörer medverkar vid behov.

Intervjuerna har visat att det på vissa områden finns behov av kompetensutveckling för delegaterna till exempel när det gäller förvaltning av nationalparker. Kunskapen skulle kunna fördjupas om Länsstyrelsens och Naturvårdsverkets roller och ansvarsområden. Andra förslag är utbildning om EU-bidrag, upphandling och naturvård. Några delegater tycker att det hade varit rimligt med någon slags introduktionsutbildning för nya delegater, framförallt om delegationens och förvaltningskontorets roller.

3.3. Organisationsform och delaktighet

Den stora merparten av de intervjuade är positiva till att förvaltningen av nationalparken och tillhörande naturreservat styrs av en delegation med brett deltagande. Samtidigt anser många delegater att delegationens arbetsformer

fortfarande håller på att utvecklas och att det är för tidigt att utvärdera dess arbete. Genom att olika aktörer ingår i delegationen har förtroendet byggts upp mellan lokalsamhället och myndigheterna vilket lyfts fram av flera delegater. Det har lett till en större acceptans för nationalparkens existens. Naturvårdsverket och Länsstyrelsen anser att bredden i delegationen bidrar till ett bra beslutsunderlag och acceptans för de insatser som genomförs. Samhällsföreningarna uppskattar att de får aktuell information om vad som händer i området och att det finns ett forum för diskussion.

I rollen som delegat ingår det att vara företrädare för en viss organisation och dess medlemmar. I praktiken varierar det från delegat till delegat hur delegationens arbete förankras och hur information från delegationen sprids. Vissa har inarbetade rutiner, medan andra organisationer skulle kunna utveckla det arbetet. En viktig del i det lokala förankringsarbetet är att dagordningarna och tillhörande handlingar skickas ut i god tid inför mötena vilket, enligt delegaterna, inte alltid är fallet idag. Vidare framgår det av intervjuerna att lokalbefolkningens intresse är en faktor för en väl fungerande förankringsprocess. Till viss del verkar intresset för delegationens arbete ha minskat till följd av att många av de farhågor som nationalparksbildandet innebar inte har besannats. Även i samhällsföreningar som inte har inarbetade sätt att sprida information från delegationen, får delegaterna i sin vardag frågor från invånarna i området. Genom att de kan besvara frågorna direkt och bemöta kritik, förhindras att felaktig information sprids.

Kommunrepresentanterna anser att kontakterna tillbaka till de egna organisationerna fungerar bra. Den vidare kontakten med kommuninvånarna menar en av de kommunala delegaterna delvis ingår i förvaltningskontorets uppdrag för informationsspridning.

3.4. Analys av organisationsform

Den centrala tanken med delaktighet och lokalt inflytande har legat till grund för den organisationsform som har valts för styrningen och förvaltningen av Kosterhavets nationalpark. Länsstyrelsens beslut att inrätta en delegation baserad på lokala företrädare har skapat möjligheter till lokalt deltagande och förankring. I delegationen finns bland annat representanter från berörda samhällsföreningar och kommuner som har till uppgift att företräda sina medborgare. Lokal förankring har prioriterats framför specifika intressen när beslutet om delegationens sammansättning fattades. När det gäller delegationen anser majoriteten av delegaterna att den är lagom stor och att rätt aktörer representeras i den. En viss öppenhet finns för att lyfta in ytterligare någon intresseförening.

Delegaterna anser att kompetensen inom delegationen är god och på rätt nivå inte minst på grund av att viss expertkunskap finns bland delegaterna.

Men ett visst behov av kompetensutveckling identifieras till exempel när det gäller naturvård och förvaltningskunskap.

Samhällsföreningarnas deltagande är grunden för möjligheterna till lokalt inflytandet. För att den lokala förankringen och delaktigheten ska fungera i praktiken krävs ett aktivt arbete från såväl förvaltningskontorets som delegaternas sida att sprida information bland medborgarna om aktuella frågor och insatser i de skyddade områdena. Vidare har delegaterna ett ansvar gentemot sina respektive organisationer att förankra frågor som kommer upp på delegationens dagordning. Insatser behöver göras för att öka inflytandet från olika intressen, som jakt och friluftsliv, med koppling till nationalparken. Det kan ske inom ramen för samrådsgrupper (se vidare kapitel 6).

Länsstyrelsen har, i egenskap av huvudman för förvaltningen av Kosterhavets nationalpark, ansvaret för förvaltningen av nationalparken och tillhörande naturreservat. Eftersom Laponia och Tyresta har separata kanslier och styrelser är de mer självständiga än förvaltningskontoret för Kosterhavets nationalpark och delegationen som ingår i Länsstyrelsen. Även om vissa delegater anser att ansvarsfördelningen mellan Länsstyrelsen, delegationen och förvaltningskontoret är otydlig, finns såväl ekonomiska som organisatoriska fördelar med att förvaltningen är inordnad under Länsstyrelsen, exempelvis tillgång på resurser och expertis.

Det förtroende som har utvecklats mellan lokalsamhället och myndigheterna är centralt för förvaltningen av Kosterhavets nationalpark. För att förvaltningsformen ska fortsätta att skapa legitimitet krävs det att delegationen har en meningsfull roll med inflytande över relevanta frågor. Således är delegationens ansvarsområden och beslutsbefogenheter centrala. Delegationen har större befogenheter än till exempel skötselrådet för Söderåsens nationalpark som inte har några beslutbefogenheter. Däremot begränsas befogenheterna av att Kosterhavsdelegationen inte har ansvar för myndighetsutövning, till skillnad från andra delegationer inom Länsstyrelsen liksom nationalparksstyret i Ytre Hvaler. I praktiken är detta dock inte något som delegaterna lyfter fram som ett problem och det kan heller inte anses påverka möjligheterna till inflytande över beslut i de frågor som ryms inom delegationens ansvarsområden (se vidare kapitel 4).

En stor utmaning för Kosterhavets förvaltningsmodell är att delegationen måste enas om vilken roll den ska spela i praktiken och hur delegationens ansvarsområden och beslutsbefogenheter ska hanteras för att hitta rätt balans mellan inflytande och en effektiv verksamhet i de skyddade områdena.

4. Delegationens ansvarsområden

I Länsstyrelsens beslut (2009-12-04) om att inrätta Kosterhavsdelegationen fastställs arbetsordningen som bland annat innefattar delegationens ansvarsområden. Inför bildandet av Kosterhavsdelegationen fanns olika förväntningar och förhoppningar på vad delegationen skulle kunna bidra till. Förväntningarna handlade enligt delegaterna bland annat om möjlighet att få vara med och bestämma om olika åtgärder och insatser som skulle utföras i nationalparken samt att få vara ett aktivt stöd för förvaltningskontoret. Förväntningarna handlade även om möjligheter till lokala arbetstillfällen och samhällsutveckling i stort, framförallt på Koster.

Vilka frågor som delegationen ska hantera och fokusera på är något som det råder delade åsikter om. Detta är något som även har diskuterats på delegationens sammanträden (protokoll 2013-11-28, 119§). Den grundläggande frågan i en sådan diskussion är vilka ansvarsområden delegationen har.

Detta kapitel kommer, utifrån delegationens arbetsordning, att gå igenom ansvarsområdena samt analysera hur arbetet inom dessa ansvarsområden har fungerat i praktiken. Analysen baseras på Skötselplanen för Kosterhavets nationalpark som ligger till grund för förvaltningen av nationalparken. Analysen går inte igenom skötselplanerna för de naturreservat som delegationen ansvarar för.³

4.1. Ansvarsområden enligt arbetsordningen

I detta avsnitt redovisas punktvis vilka ansvarsområden delegationen har enligt arbetsordningen.

- *Att på uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län förvalta Kosterhavets nationalpark och Kosteröarnas naturreservat enligt fastställd skötselplan och meddelade föreskrifter inom de ekonomiska ramar som står till förfogande*

Delegationen har till uppdrag att förvalta Kosterhavets nationalpark och Kosteröarnas naturreservat. Av arbetsordningen framgår även att uppdrag att förvalta andra naturreservat i nationalparkens närhet kan tillkomma

³ De övriga skötselplanerna gäller Naturreservatet Kosteröarna, Saltö naturreservat, Norra Långöns naturreservat och Naturreservatet Västra Rossö. Skötselplanen och föreskrifterna för Kosterhavets nationalpark och Saltö naturreservat har utformats på ett likartat sätt för att underlätta för såväl förvaltningen som för allmänheten. För Västra Rossö pågår ett arbete med nytt reservatsbeslut och ny skötselplan. Tills ny skötselplan fastställs gäller den skötselplan som fastställdes år 1984. För Nord Långö finns en skötselplan från 1984 (Länsstyrelsen 2014-09-22).

(Länsstyrelsen 2009-12-04, s. 2). Delegationen har i dag förvaltningsuppdrag även för naturreservaten på Saltö, Nord Långö och Västra Rossö.

Föreskrifter

Nationalparkens föreskrifter (NFS 2009:7) reglerar verksamheter inom nationalparkens gränser. De föreskriver bland annat inskränkningar att använda vatten och mark i nationalparken samt ordningsregler för dem som vistas i nationalparken. Utöver detta regleras verksamheten av flera olika lagar (till exempel fiskelagen), andra föreskrifter (till exempel Sjövarsverkets föreskrifter) och direktiv (till exempel Vattendirektivet) (Naturvårdsverket 2009, s. 77).

Skötselplanen

Skötselplanen för Kosterhavets nationalpark, som ligger till grund för förvaltningen av nationalparken, är mycket omfattande och spänner över en rad olika åtgärder. Den innehåller såväl målsättningar som riktlinjer och åtgärder för skötsel av den marina miljön och landområdena.

På det marina området preciserar skötselplanen riktlinjer och åtgärder för havsområdet och fisket. Exempel på åtgärder är skyddet av havsbottnar och korallrev, bevarande av beståndet av knubbsäl och kustfåglar samt bevarande och förbättring av förutsättningarna för långsiktigt livskraftiga bestånd av fisk och skaldjur (Naturvårdsverket 2009, s. 111). På land preciseras åtgärder som handlar om att säkerställa en god livsmiljö för de arter som finns i nationalparken och att bevara de naturtyper som ingår i Natura 2000 (Naturvårdsverket 2009, s. 121 ff.). Exempel på åtgärder som beskrivs är röjning av buskar och träd, beteshävd, bränning, restaureringar, underhåll av byggnader och iordningställande av stigar.

I skötselplanen berörs även andra verksamheter och aktiviteter i området till exempel turism, båttrafik och friluftsliv, yrkesfiske, forskning, undervisning och information, vattenbruk, jakt, fritidsfiske, nedskräpning, utsläpp av näringsämnen och utsläpp av miljögifter. Insatser inom dessa områden kräver ofta samarbete med andra aktörer, exempelvis kommuner och olika myndigheter, som har huvudansvaret för dessa frågor (Naturvårdsverket 2009, s. 173 ff.).

Skötselplanen innehåller även åtgärder för besökare. Åtgärderna syftar till att tillgodose allmänhetens intresse och möjlighet att uppleva nationalparkens natur- och kulturvärden. Exempel på åtgärder är ett naturum på Koster, entréer till nationalparken, underhåll av byggnader och stigar, strandstädning, angoringspunkter, kollektivtrafik, parkeringar och toaletter (Naturvårdsverket 2009, s. 181 ff.). Skötselplanen innehåller även ett avsnitt om jakt och fiske.

Sammantaget kan sägas att skötselplanen i praktiken sätter ramarna för vilka insatser som ska genomföras i nationalparken och preciserar en rad olika

åtgärder på såväl det marina området som landområdet. Av skötselplanen framgår att vissa åtgärder kräver samverkan med andra aktörer, exempelvis med kommuner och olika myndigheter, som har huvudansvaret för dessa frågor.

Hur arbetar delegationen med förvaltningen av nationalparken och tillhörande naturreservat?

Det verktyg som används för att fastställa vilka åtgärder inom förvaltningen av nationalparken som ska vidtas varje år är verksamhetsplanen. Verksamhetsplanen är en del av Länsstyrelsens naturvårdsenhets årsvisa verksamhetsplanering. Delegationen har fattat beslut om verksamhetsplaner för åren 2012, 2013 och 2014. Åtgärder fanns även med i naturvårdsenhetens verksamhetsplan för 2011. Verksamhetsplanerna är på en relativt övergripande nivå vilket har föranlett delegationen att efterfråga mer detaljerade aktivitetslistor (se vidare kapitel 5). Generellt kan sägas att verksamhetsplanerna har gått från att kretsa kring etableringen av nationalparken till att lägga mer fokus på den dagliga förvaltningen.

I verksamhetsplanen för 2011 prioriterades att bygga upp friluftsanordningar, informationsplatser och nationalparksentréer. Åtgärder på det marina området (undersökning om ankringsskador) fanns också med. Verksamhetsplanen för 2012 var mer detaljerad och innehöll åtgärder för såväl den marina miljön (till exempel undersökningar av fiskbestånd och uppföljning av trålskyddet) som landmiljön (restaurerings- och skötselåtgärder). Även andra verksamheter och aktiviteter som rör området fanns med i verksamhetsplanen för 2012, som att anlägga tömningsstationer för båttoaletter, skylta på E6:an och tillgänglighetsanpassa för dem med funktionsnedsättning.

Verksamhetsplanen för 2013 inkluderade såväl verksamheten på naturum som skötselåtgärder i den marina miljön och landmiljön samt flera åtgärder för att främja friluftslivet (tillgänglighetsanpassning, snorkelled, renovering av Ursholmen med mera). När det gäller andra verksamheter och aktiviteter i området innehöll verksamhetsplanen för 2013 åtgärder som rör bland annat skolverksamhet, utveckling av naturums verksamhet och utveckling av programverksamhet, liksom åtgärder för friluftsliv och samarbete med andra aktörer.

År 2014 kompletterades verksamhetsplanen med en aktivitetsplan som delegationen godkände (protokoll 2013-11-28, 125§). Aktivitetsplanen innehåller åtgärder på en rad områden som rör skötsel, förvaltning och uppföljning i marina områden (till exempel bottnar, beståndsutveckling bland sjöfåglar, jakt) och landområden (röjning, djurhållning stängsling med mera). Även åtgärder inom fastighetsförvaltningen och informationsverksamheten ingår i aktivitetsplanen. Förutom de insatser som beslutas i verksamhetsplanerna, behandlar delegationen löpande aktuella frågor som rör förvaltningen av såväl marina områden som landområden.

Sammantaget kan sägas att verksamhetsplanerna för åren 2011–2014 fångar upp skötselplanen för Kosterhavets nationalpark och att delegationen därmed lever upp till sitt ansvar att förvalta nationalparken. Verksamhetsplanerna säger dock inget i sig om vilka övervägningar som gjorts inom delegationen kring olika insatser. Intervjuerna visar att vissa delegater inte känner sig tillräckligt delaktiga när det gäller prioriteringen av insatser i nationalparken. Flera delegater upplever att beslut till största delen fattas utifrån förvaltningskontorets förslag utan att delegationen fått möjlighet att påverka förslagets utformning tidigt i processen (se vidare kapitel 5).

- *Att på uppdrag av Naturvårdsverket, genom Länsstyrelsen, svara för viss fastighetsförvaltning för Naturvårdsverkets fastigheter inom Kosterhavets nationalpark och Kosteröarnas naturreservat enligt gällande delegation för viss fastighetsförvaltning. "Vägledning för förvaltning av Naturvårdsverkets fastigheter" (Naturvårdsverkets rapport 5790) skall tillämpas.*⁴

Fastighetsförvaltning finns med i verksamhetsplanerna för 2011–2014. Olika fastighetsfrågor har även kommit upp vid delegationens sammanträden. Mest fokus har legat på etableringen av naturum på Sydkoster liksom övriga entréer⁵ till nationalparken samt hanteringen av fyrplatsen och bebyggelsen på Ursholmen. Några delegater markerar viss frustration över att entrén på Resö inte har kommit till stånd ännu.

- *Att fördjupa kunskapen, informera och genomföra utbildning om natur och kultur i nationalparken genom inventeringar, utställningar, trycksaker, föreläsningar, naturguidningar mm. Särskild vikt ska läggas vid förvaltningen av det blivande naturum Kosterhavet.*

Frågor som rör kunskapsspridning, information, utställningar med mera har löpande varit uppe på delegationens sammanträden, liksom uppbyggnaden och utvecklingen av verksamheten på naturum. Exempelvis har delegationen vid sina möten tagit upp information om program och informationsverksamhet samt informationsprojekt riktat till ungdomar (protokoll 2010-03-26, 10§; protokoll 2010-06-18, 22§). Vidare innehåller verksamhetsplanerna (och tillhörande aktivitetslistor) för nationalparken bland annat målsättningar och åtgärder för publik verksamhet, informationsinsatser och insatser rörande inventeringar.

Av arbetsordningen framgår inte om delegationen i praktiken förväntas delta i informationsinsatser, eller om det är en uppgift för förvaltningskontoret. Delegationen är i nuläget inte engagerad i informations- och kunskapssprid-

⁴ Uppdragstagarens arbetsuppgifter omfattar ekonomisk förvaltning, juridisk förvaltning och teknisk förvaltning

⁵ Entréerna till Kosterhavets nationalpark finns/kommer att finnas på följande platser: naturum – Kosterhavet, Resö, Rossö, Tjärnö/Saltö och Strömstad

ning på något organiserat sätt. Däremot har intervjuerna visat att delegaterna i varierande utsträckning och på olika sätt förankrar delegationens arbete i sina föreningar eller kommuner. På så sätt har delegaterna bidragit till att sprida information om nationalparken och frågor som kommer upp på delegationens möten (se även kapitel 3).

- *Att i övrigt utveckla verksamheten till gagn för nationalparken och naturreservatet*

I arbetsordningen preciseras inte närmare vad som kan anses vara insatser för ”att i övrigt utveckla verksamheten till gagn för nationalparken och naturreservaten” samt vilken roll delegationen kan förväntas ha i det arbetet. Delegationens ansvarsområde kan därmed inte sägas vara tydligt avgränsat och öppnar upp för möjligheter att diskutera åtgärder och insatser som ligger utanför ansvaret att förvalta nationalparken.

Det pågår en diskussion inom delegationen om vilka frågor som delegationen ska hantera (protokoll 2013-11-28, 119§). Framförallt samhällsföreningarna har uttryckt önskemål om att frågor som rör samhällsutveckling ska kunna diskuteras på mötena, medan andra anser att dessa frågor fått för stort utrymme i förhållande till frågor som rör bevarandet av den marina miljön. Delegaterna anser att dagordningarna innehåller för många informationspunkter, att för få beslut fattas och att dagordningen behöver stramas upp. Granskningen av protokollen från delegationens möten visar att en stor del av dagordningen på delegationens möten utgörs av informationspunkter. Majoriteten av dagordningspunkterna är av verksamhetsnära karaktär eller rör samhällsfrågor som påverkar de organisationer som delegaterna representerar. Exempel på frågor som har behandlats är:

- redovisning av undersökningar, inventeringar och forskningsprojekt i området
- rapporter från förvaltningen om hur arbete med naturum och andra entréer fortskrider
- dialog med externa parter exempelvis Havs- och vattenmyndighetens tillträdande generaldirektör, Kustbevakningen och Kosterhavets jaktvårdsförening
- information om aktuella frågor, till exempel oljespill och ett övergivet fartyg i Idefjorden
- hantering av övergivna plastbåtar på stränderna
- vattenförsörjning på Koster
- yttrande rörande kabeldragning genom nationalparken

En öppen punkt på dagordningen har införts där delegaterna har möjlighet att lyfta upp frågor som är aktuella för dem. Exempel på frågor som delegaterna har tagit upp är skola, vatten och avlopp, lokala arbetstillfällen, hamnar och färjetrafik. Flera av delegaterna anser att den öppna dagordningspunkten är viktig för att de ska kunna lyfta frågor som är relevanta i deras

organisationer och eventuellt få delegationens stöd. De poängterar att samhällsfrågor som till exempel kommunikationer och tillgång på färskvatten har stor betydelse för verksamheten i nationalparken.

Delegationens tidigare ordförande ser ett värde i att delegationen får information om utvecklingen i de områden som omfattas av eller gränsar till nationalparken, men markerar samtidigt att delegationen inte har i uppdrag att driva andra frågor än dem som ingår i ansvarsområdet. Denna ståndpunkt delas av en av de kommunala representanterna som lyfter fram att flera av de frågor som är aktuella för samhällsföreningarna är av kommunal karaktär och inte ska hanteras inom delegationen eftersom delegationen inte ska ta ställning i frågor som ligger utanför ansvaret att förvalta det skyddade området.

Vid intervjuerna har framkommit att bestämmelserna om jäv tillämpas vid delegationens möten. Det innebär att delegaterna, i de fall de är berörda av de frågor som behandlas, lämnar rummet. Vidare framgår det av arbetsordningen att delegaterna har möjlighet att anmäla avvikande mening i samband med beslut (Länsstyrelsen 2009-12-04).

4.2. Analys av delegationens ansvarsområden

Kosterhavsdelegationens primära uppgift är att förvalta Kosterhavets nationalpark enligt fastställd skötselplan. Genomgången av ansvarsområdena visar att delegationen hanterar frågor som rör förvaltningen av nationalparken främst genom verksamhetsplaneringen. Inom verksamhetsplaneringen görs prioriteringar av de åtgärder som fastställts i skötselplanerna. En del av delegaterna anser att de i realiteten inte har möjlighet att påverka vilka åtgärder som vidtas i nationalparken utan att detta ligger i förvaltningskontorets händer. Förvaltningskontoret lägger fram förslag till verksamhetsplanering, men öppnar upp för inspel från delegationen. Hanteringen av verksamhetsplaneringen och delegaternas aktiva medverkan i denna process är ett område som kan ses över och utvecklas i syfte att skapa en starkare känsla bland delegaterna av delaktighet i de beslut som formellt fattas (se även kapitel 5).

Ansvar för fastighetsförvaltning har engagerat delegationen inte minst när det gäller bildandet av naturum, entréerna och Ursholmens framtid. Insatser kopplade till informations- och kunskapsspridning utförs av förvaltningskontoret, men tas upp på delegationens sammanträden och i verksamhetsplanerna. Det är viktigt för den lokala delaktigheten att delegaterna är aktiva när det gäller informationsspridning och förankring av delegationens arbete hos medborgarna.

Inom delegationen råder olika uppfattningar om hur långt delegationens ansvarsområde sträcker sig. Samtidigt öppnar arbetsordningen för insatser som är till gagn för nationalparken och naturreservaten. Uppgiften att ”i

övrigt utveckla verksamheten till gagn för nationalparken och naturreservatet”, preciseras inte närmare i arbetsordningen. Eftersom det av nationalparksförordningen (SFS 1987:938, 3§) framgår att nationalparkerna ska vårdas och förvaltas i enlighet med de syften för vilka de har bildats bör utgångspunkten för en diskussion om vad som ingår i dessa uppgifter vara nationalparkens syfte.

Syftet med nationalparken är att bevara ett särpräglad och artrikt havs- och skärgårdsområde samt angränsande landområden i väsentligen oförändrat skick. I syftet ingår även att utveckla besöksnäring och friluftsliv samt att främja forskning och utbildning (Naturvårdsverket 2009, s. 27f.). Detta innebär att delegationen bör kunna hantera bredare frågor (till exempel vatten, infrastruktur, bebyggelse) med koppling till insatser som underlättar för besökare att få uppleva nationalparken. Huvudansvaret och beslutsmandatet i dessa frågor ligger ofta hos en annan aktör (myndighet och/eller kommun). Delegationen behöver dock inte ha mandat att besluta i en fråga för att kunna ha en åsikt i den. Ett exempel på det är när delegationen har tydliggjort sin åsikt om kabeldragning i nationalparken eller uppmanat Länsstyrelsen att inkludera fler naturreservat i delegationens ansvarsområde.

Delegationen har därmed möjligheter att trycka på för att få till stånd åtgärder som ligger inom en annan aktörs beslutsmandat, men som kan bidra till utvecklingen av nationalparken och naturreservaten. Detta stöds av skötselplanen i vilken det finns åtgärder där andra aktörer (myndigheter och/eller kommuner) har huvudansvaret och beslutsbefogenheterna. För sådana åtgärder krävs samarbete. I den mån det föreligger motstridiga intressen, avvikande mening eller jäv inom delegationen, borde detta kunna hanteras inom ramen för delegationens arbetsordning och de mötesprinciper som tillämpas.

Sammanfattningsvis kan sägas att delegationen tar ansvar för att förvalta nationalparken och tillhörande nationalparker, men att det finns potential för att utveckla arbetssättet kring detta, framförallt med fokus på de åtgärder som ryms inom skötselplanen. En bredare diskussion bör föras kring förankring av åtgärder bland medborgarna liksom behovet av informations-spridning i syfte att främja lokal delaktighet. Samhällsutvecklingsfrågor kan diskuteras inom delegationen i den mån de kan kopplas till nationalparkens syften.

5. Delegationens beslutsbefogenheter

Vid intervjuerna lyfter de flesta delegater fram att de hade förväntningar på mer inflytande när delegationen bildades, än vad de har i dag. En del av delegaterna menar att det beror på att förväntningarna inledningsvis var för höga och att nivån på inflytandet i dag är rimlig. Delegaterna har olika bild av hur stort deras inflytande över beslutsfattandet faktiskt är och hur stort det borde vara. Men de flesta anser att delegationen borde vara mer delaktig i viktiga beslut för nationalparken.

I delegationens handlägningsordning framgår att det finns tre beslutsinstanser för delegationens ansvarsområde: Kosterhavsdelegationen, nationalparkschefen och Länsstyrelsens naturvårdsenhet (Länsstyrelsen 2009-12-04). Handlägningsordningen listar vilka beslut som ska fattas av respektive beslutsinstans. Detta kapitel går igenom beslutsmandaten för att belysa hur besluten fattas i praktiken. Avslutningsvis görs en analys av delegationens beslutsbefogenheter i förhållande till de andra beslutsinstanserna (nationalparkschefen och Länsstyrelsens naturvårdsenhet).

5.1. Beslutsbefogenheter enligt handlägningsordningen

I detta avsnitt redovisas punktvis vilka beslutsmandat som de tre beslutsinstanserna har enligt handlägningsordningen (se bilaga 2), och hur de har hanterats i praktiken.

5.1.1. *Beslutas av Kosterhavsdelegationen på underlag från nationalparkschefen*

- *Verksamhetsplan*

Kosterhavets verksamhetsplan är en del av Länsstyrelsens naturvårdsenhetens verksamhetsplan. Inom Länsstyrelsen håller sig verksamhetsplanerna på en relativt övergripande nivå. Delegationen har önskat att få vara mer delaktig i detaljplaneringen och därför har förvaltningskontoret tagit fram en preciserad aktivitetsplan (protokoll 2011-11-18, 70§). Delegationen har fattat beslut om verksamhetsplanerna för år 2012 och framåt. Verksamhetsplanen för 2011 beslutades inom ramen för naturvårdsenhetens verksamhetsplan. Aktivitetsplanerna gäller hela förvaltningskontorets verksamhet, inklusive Väderöarna, som ligger utanför delegationens ansvarsområde (protokoll 2013-11-28, 125§).

Förvaltningskontoret tar fram förslag på verksamhetsplan och aktivitetsplan som delegationen fattar beslut om. Delegationen har hittills gjort få ändringar och har antagit förvaltningskontorets förslag i stort sett oförändrade.

Flera delegater anser att det är positivt att delegationen har fått mer inflytande över verksamhetsplanen i takt med att arbetsformerna har utvecklats. Andra delegater önskar större inflytande och vill att fokus på sammanträdena flyttas från dåtid till framtid så att mer fokus läggs på åtgärder som ska genomföras snarare än åtgärder som redan genomförts. De önskar tidigare information kring vilka åtgärder som ska ingå i verksamhetsplaneringen för att de ska ha större möjlighet att diskutera prioriteringar.

- *Årsredovisningar*

Det görs ingen separat årsredovisning för Kosterhavets nationalpark, utan verksamheten ingår i den samlade årsredovisning som Länsstyrelsen lämnar till regeringen. Länsstyrelsens årsredovisning beslutas enligt Länsstyrelsens arbetsordning av landshövdingen eller länsöverdirektören.

Delegationen får vid slutet av året en genomgång av årets resultat, både ekonomiskt och verksamhetsmässigt.⁶ Vid intervjuerna har delegaterna inte uttryckt att de önskar större inflytande över årsredovisningen.

- *Budget inom ramen för givna anslag. Av budgeten ska framgå fördelningen mellan olika budgetposter, t ex fast personal, upphandlade fältarbeten, uppföljning, strandstädning, djurhållning, byggnads- och anläggningsunderhåll och information.*

Länsstyrelsen har en överenskommelse med Naturvårdsverket om finansiering för Kosterhavets nationalpark och Kosteröarnas naturreservat (Länsstyrelsen 2009-06-23). Budgeten är på 12 700 000 kronor per år när all verksamhet är i gång. Beloppet ska årligen räknas upp för bland annat löneökningar, men det har ännu inte skett eftersom det har dröjt innan all verksamhet har varit i gång. Förvaltningskontoret menar att det är först nu som det är möjligt att se omfattningen och kostnader för en fullt utvecklad verksamhet.

Eftersom budgetramarna är satta av Naturvårdsverket är det framförallt fördelningen mellan budgetposterna som delegationen har möjlighet att påverka.

Delegationen fattade separata beslut om budget för verksamhetsåren 2012 och 2014. År 2013 ingick budgeten som den del av verksamhetsplanen, som beslutades av delegationen. Därutöver har delegationen vänt sig till Naturvårdsverket och bett dem avsätta medel för byggande och markköp för Entré Resö (protokoll 2014-03-14, 138§).

⁶ Årsredovisning för Kosterhavet har varit uppe på delegationssammanträdena för år 2010 och 2012. För verksamhetsåret 2013 gjordes i stället en genomgång av det ekonomiska utfallet per oktober där även prognos för det kommande kvartalet samt bokslutsdispositionen diskuterades.

De flesta delegater anser att de inte har inflytande över budgeten. Några upplever att budgetfrågan enbart är en informationspunkt på dagordningen, medan andra lyfter fram att delegationen fattar beslut om budgeten men sällan har synpunkter på förvaltningskontorets förslag.

En del delegater ser inte budgetbeslutet som kontroversiellt. De lyfter fram att de har förtroende för att förvaltningskontoret använder medlen på bästa sätt. Några anser att delegationens roll är att vara ett forum för diskussion och informationsutbyte och att det därmed ligger utanför delegationens roll att fördjupa sig i budgeten. Andra delegater ser budgetfrågan som central för att delegationen ska ha inflytande och menar att betydligt mer fokus bör läggas på ekonomiska frågor.

- *Ändringar i verksamhetsplan och budget omfattande belopp över 100.000 kronor.*

Beslut om ändringar i budget på över 100.000 kronor har hittills inte fattats av delegationen. Däremot har det förekommit att förvaltningskontoret har fattat sådana beslut. Ett exempel är ett tillskott i budgeten på 500.000 kr från Havs- och vattenmyndigheten för uppföljning av koraller. Eftersom det var brådskande att få in en ansökan och åtgärden redan låg inom verksamhetsplanen, fattade förvaltningskontoret beslut om att ansöka om medlen.

Förvaltningskontoret anser att det utgör ett hinder för verksamheten om nödvändiga justeringar i budgeten måste skjutas upp till ett delegations-sammanträde och att regeln som kräver delegationsbeslut vid budgetändringar bör ses över.

- *Förslag till personalrekryteringar, principer för anställd personal kontra upphandling av tjänster.*

Delegationen har varit delaktig i rekryteringen av fyra personer till förvaltningskontoret (protokoll 2011-05-13, 56§; protokoll 2014-03-14, 139§). Delegationen beslutade om att tjänsterna skulle utannonseras och tillsättas av förvaltningskontoret.

Inom delegationen finns olika uppfattningar om vilket inflytande delegationen har haft och bör ha vid personaltillsättningar. Delegationen har diskuterat avvägningen mellan anställd personal och upphandling av tjänster. I delegationen finns starka åsikter mot att en del upphandlade tjänster, till följd av lagen om offentlig upphandling, har gått till aktörer utan lokal förankring. Delegationen har därför förespråkat att de som arbetar i området i större utsträckning ska anställas. Enligt förvaltningskontoret har utvecklingen gått mot ett ökat antal anställda. Samtidigt lyfter nationalparkschefen fram att vissa uppgifter som kräver stora resurser och specifik kompetens under en begränsad tid lämpar sig bättre för externa uppdrag.

- *Extern finansiering (sponsring) och extern medverkan i Kosterhavs-delegationens förvaltning utöver vad som anges i verksamhetsplanen.*

Delegationen har inte, med ett undantag (protokoll 2012-11-16, 92§) då delegationen gav förvaltningskontoret i uppdrag att ansöka om medel för uppföljning av fiskebestånden, aktivt fattat beslut om extern finansiering.

Förvaltningskontoret deltar i vissa projekt med extern finansiering, som EU-projektet Grace som handlar om att restaurera ängs- och betesmarker och det avslutade Interreg-projektet ”Vårt gemensamma arv”. Delegationen har löpande informerats om projekten, men det är Länsstyrelsen och inte delegationen som är partner i dessa projekt.

Enligt förvaltningskontoret har sponsring inte varit aktuellt. Frågan har utretts av Naturvårdsverket under arbetet med finansieringen av naturum. Naturvårdsverket kom fram till att sponsring inte var en möjlig finansieringsform eftersom naturvården inte ska kopplas till kommersiella intressen.

Delegaterna har inte uppgett att de ser behov av större inflytande över den externa finansieringen.

- *Förslag till ändringar i skötselplan och föreskrifter.*

Delegationen har inte föreslagit några ändringar av Skötselplanen för Kosterhavets nationalpark. Däremot har delegationen föreslagit en ändring av föreskrifterna för Saltö naturreservat som gäller reglerna för koppling av hund (protokoll 2013-06-28, 113§). Ärendet ligger nu för handläggning hos Länsstyrelsen.

Två ytterligare förslag till ändringar har diskuterats av delegationen. Det ena gällde att några delegater ansåg att hastighetsbegränsningen på 5 knop var för låg. Delegationen beslutade att hastighetsbegränsningen inte bör ändras (protokoll 2013-06-28, 109§).

Det andra förslaget gällde förbudet mot att plocka ostron i nationalparken. Förslag kom upp på delegationen (protokoll 2013-06-28, 109§) om att omformulera föreskriften för att tillåta plockning av den invasiva arten Japanskt jätteostron. Förvaltningskontoret fick i uppdrag att ta fram ett förslag till omformulering. Frågan diskuteras fortfarande, och det har ännu inte föreslagits till Naturvårdsverket att föreskrifterna ska ändras.

- *Policies och övrigt av övergripande och principiell karaktär inom Kosterhavsdelegationens ansvarsområde.*

Handläggningsordningen sätter ingen tydlig gräns för vilka beslut som räknas till denna kategori, men ett antal beslut som kan anses vara av övergripande och principiell karaktär har fattats av delegationen:

- Delegationen beslutade att enhälligt stödja etableringen av Kosterhavets naturum i Ekenäs, Sydkoster (protokoll 2010-06-18, 19§).
- Delegationen har beslutat om en framtida inriktning för utvecklingen av Ursholmen (protokoll 2013-11-28, bilaga till 128§).
- Delegationen anhöll hos Länsstyrelsen att även naturreservaten för Saltö, Nord Långö samt Västra Rossö ska ingå i Kosterhavsdelegationens ansvarsområde (protokoll 2011-11-18, 72§).
- Delegationen beslutade att meddela Svenska kraftnät att de anser det olämpligt att dra sjökabel genom Kosterhavets och Ytre Hvalers nationalparker (protokoll 2012-11-16, 91§).

I de två senaste punkterna enades delegationen om en gemensam ståndpunkt som de ville förmedla till en annan part, Länsstyrelsen respektive Svenska kraftnät. För förvaltningskontoret är det tydligt att det väger tungt i kontakten med andra aktörer att de har ett delegationsbeslut i ryggen.

Delegationens tidigare ordförande vill se att delegationen tar större ansvar för strategiska frågor. Den tidigare ordföranden menar att delegationen bör lägga mindre vikt vid detaljfrågor och i stället diskutera frågor som hur man vill att nationalparken ska utvecklas under kommande år.

5.1.2. Beslutas av nationalparkschefen

- *Löpande ärenden och åtgärder enligt verksamhetsplan och budget fastställd av Kosterhavsdelegationen.*

Denna punkt ger nationalparkschefen utrymme att leda det operativa arbetet i nationalparken inom de ramar som Kosterhavsdelegationen har satt upp. Av intervjuerna framgår att relationen mellan delegationen och nationalparkschefen är bra och att delegaterna har stort förtroende för att förvaltningskontoret fattar väl avvägda beslut för verksamheten. Inga synpunkter har kommit upp i intervjuerna som tyder på att det löpande förvaltningsarbetet inte skulle ligga i linje med delegationens intentioner.

5.1.3. Beslutas enligt naturvårdsenhetens handläggningsordning

- *Brådskande ärenden. Sådana beslut ska anmälas vid närmast följande möte i Kosterhavsdelegationen.*

Länsstyrelsens naturvårdsenhet har enligt handläggningsordningen mandat att fatta beslut i brådskande ärenden vilket innebär att delegationens beslutsbefogenheter kan kringgås i ärenden som behöver beslutas före nästa delegationssammanträde. Vid brådskande ärenden kan naturvårdsenheten välja att fatta beslut, även om frågan ingår i delegationens beslutsbefogenheter. Förvaltningskontoret tar upp omfördelning av budgeten som ett exempel där Länsstyrelsens naturvårdsenhet har fattat sådana beslut.

Frågan om hanteringen av brådskande beslut kan kopplas till delegationens mötesfrekvens. Enligt arbetsordningen ska delegationen hålla minst två sammanträden per år (Länsstyrelsen 2009-12-04, s. 2). Delegationen träffas i nuläget fyra gånger per år. Däremellan skickar förvaltningskontoret information till delegaterna vid aktuella händelser, vilket delegaterna uppskattar. Hittills har delegationen inte kallats till extrainsatta möten. Det kan vara en möjlighet med tanke på att delegationen enligt handläggningsordningen är beslutsför när ordförande och minst hälften av övriga ledamöter är närvarande.

De flesta delegater anser att delegationens nuvarande fyra sammanträden per år är tillräckligt många, men några av dem lyfter fram att delegationen skulle kunna vara mer aktiv och ha fördjupade diskussioner om de sågs oftare. Även nationalparkschefen anser att fyra sammanträden per år är rimligt, men tillägger att de skulle kunna kompletteras med tematiska möten med möjlighet till fördjupade diskussioner och dialog med andra aktörer.

5.1.4. Ändring av handläggningsordningen

- *Ändring av handläggningsordningen kan göras av Länsstyrelsen efter förslag från Kosterhavsdelegationen eller på eget initiativ. Samråd ska innan dess ske med Naturvårdsverket.*

Inga ändringar av handläggningsordningen har gjorts eller diskuterats i delegationen.

5.2. Hur förvaltas beslutsbefogenheterna?

Det råder delade meningar inom delegationen om hur stort inflytande delegationen har inom sitt mandat och vad som begränsar dess inflytande. En del delegater menar att förvaltningskontoret inte ger delegationen tillräckligt stort inflytande, medan andra framhåller att det är upp till delegaterna själva att ta fler initiativ och att förvaltningskontoret är lyhörd för delegationens önskemål.

Delegationens tidigare ordförande lyfter fram att delegaterna har ett stort formellt inflytande inom dess mandat och att delegationen är mogen att diskutera mer långsiktiga frågor nu när naturum är etablerat. Det skulle ställa större krav på delegaterna att ta mer ansvar och fler initiativ.

Även nationalparkschefen anser att delegationen själv avgör hur den vill förvalta sitt mandat, men att det förutsätter ett gott samspel mellan delegationen och förvaltningskontoret. Förvaltningskontoret måste vara lyhört för delegaternas önskemål och det måste ges utrymme på sammanträdena för djupare diskussioner.

En möjlighet att öka delegationens inflytande kan vara genom förändrade arbetssätt. I intervjuerna lyfter flera delegater fram goda erfarenheter från arbetet med att utreda framtiden för Ursholmen. I det arbetet tillsattes en arbetsgrupp som fick tid att sätta sig in i frågan och arbeta fram ett förslag. Förslaget presenterades för delegationen som fattade beslut om framtida inriktning. En annan möjlighet för att öka delegaternas inflytande är att se över arbetssättet för verksamhetsplanering och budget så att delegationen involveras tidigare i de processerna.

5.3. Analys av delegationens beslutsbefogenheter

Genomgången av delegationens beslutsmandat visar att delegationen de senaste åren, i enlighet med handlägningsordningen, har beslutat om verksamhetsplaner och budget baserat på underlag från förvaltningskontoret. Delegationen har också beslutat om personalrekryteringar genom att ge i uppdrag till förvaltningskontoret att bemanna fyra tjänster. Därutöver har delegationen behandlat förslag till ändring av föreskrifter.

Inom tre områden där delegationen är beslutinstans är det otydligt om arbetssättet har återspeglat avsikten i handlägningsordningen. Det gäller för det första ändringar av budgeten, som vid några tillfällen har hanterats som brådskande ärenden och beslutats enligt naturvårdsenhetens handlägningsordning. För det andra gäller det årsredovisningen. I och med att det inte görs någon separat årsredovisning för Kosterhavet är det otydligt vad som är syftet med skrivningen i handlägningsordningen. För det tredje gäller det externa medel, som delegationen inte aktivt har fattat beslut om, men inte heller har lyft fram som ett område där det finns behov av större inflytande.

Det råder delade meningar bland intervjupersonerna om vilka möjligheter till inflytande de formella beslutsbefogenheterna ger delegationen. De verktyg som delegationen har för att påverka arbetet i nationalparken är framför allt verksamhetsplanen och budgeten. Eftersom delegationen beslutar om verksamhetsplanen och budgeten på förslag från Länsstyrelsen är det i praktiken Länsstyrelsen som initierar olika insatser. Beslutet fattas utan djupare diskussioner om prioriteringarna. Delegationen har dock formellt ett stort ansvar och goda möjligheter till inflytande genom att föreslå konkreta åtgärder i verksamhetsplanen eller prioritera hur resurserna ska fördelas. Genom att lägga större vikt vid dessa beslut skulle delegationen kunna få ökat inflytande över nationalparken och naturreservaten. Om delegaterna deltog tidigare i dessa processer skulle de kunna vara mer aktiva och på så sätt

bättre leva upp till mandatet som det är formulerat i handläggningsordningen.

Om delegationen vill ta större ansvar för verksamhetsplaneringen och budgeten, behöver arbetsättet för att ta fram dessa beslut ses över, så att delegationen tidigare i processen diskuterar vilka åtgärder som bör prioriteras. Det skulle kräva dels att förvaltningskontoret tidigare tog fram underlag för en sådan diskussion, dels att delegaterna tog fler initiativ och ett större helhetsansvar för styrningen av de skyddade områdena.

Delegationens inflytande kan också öka genom att delegationen tar större ansvar för policybeslut och övergripande principiella frågor. Genom att hantera strategiska frågor gällande nationalparkens utveckling, kan delegationen påverka inriktningen för verksamheten. Delegationens beslut blir då vägledande för förvaltningskontoret i dess prioriteringar. För att nå dit måste delegationens och förvaltningskontorets arbetsätt utvecklas.

Utöver de beslut som fattas av delegationen har nationalparkschefen rätt att besluta om löpande ärenden och åtgärder enligt verksamhetsplanen och budgeten. Denna skrivning gör det möjligt för nationalparkschefen att sköta det dagliga operativa arbetet i nationalparken. Även Länsstyrelsen är en beslutsinstans då handläggningsordningen föreskriver att brådskande ärenden kan avgöras av Länsstyrelsens naturvårdsenhet. Det formella mandatet för delegationen kan därmed inskränkas, något som i praktiken dock inte har tillämpats i någon större omfattning

6. Samverkan med externa aktörer

När alternativa former för nationalparkens styrning utreddes, utvecklades idéer om hur nationalparken skulle kunna samverka med olika externa aktörer. Syftet var att bredda delaktigheten och samla in mer kunskap och åsikter om hur de skyddade områdena skulle tas om hand (Píriz och Westman 2008).

Skötselplanen lyfter fram flera olika sätt att involvera externa aktörer: *samrådsgrupper*, *sektoriell myndighetsutövning*, *vetenskapligt råd* och *samarbete med Ytre Hvaler*. I detta kapitel beskrivs syftet med dessa modeller för extern samverkan och hur de fungerar i praktiken. Avslutningsvis görs en analys av hur samverkan fungerar i relation till hur samarbetet är tänkt att fungera.

6.1. Samrådsgrupper

I Länsstyrelsens beslut (2009-12-07) om vilka organisationer som ska företrädas i delegationen, fastställdes att samrådsgrupper skulle inrättas för att ge fler intressenter möjlighet att under ordnade former påverka förvaltningen. Några möjliga grupper lyftes fram: fiske och vattenbruk, jakt, besöksnäring och friluftsliv.

I skötselplanen för Kosterhavets nationalpark utvecklas resonemangen om samrådsgrupper. Samrådsgrupperna kan ha olika syften, beroende på aktuella frågor som rör förvaltningen av nationalparken. Exempelvis kan de användas för att aktualisera frågor som behöver behandlas, göra problemanalyser, utbyta erfarenheter och bereda underlag för beslut. Samrådsgrupperna sammankallas av nationalparkschefen (Naturvårdsverket 2009, s. 215). I följande avsnitt redovisas hur samarbetet med de fyra intressegrupperingar som lyfts fram i Länsstyrelsens beslut har fungerat i praktiken.

6.1.1. Fiske och vattenbruk

Samförvaltning Norra Bohuslän är en etablerad samrådsgrupp för yrkesfiske och vattenbruk (Kosterhavets nationalpark 2014 B; protokoll 2010-12-03, 42§). I samförvaltningens styrelse sitter yrkesfiskare, forskare, Strömstads och Tanums kommuner samt en representant från förvaltningskontoret på Koster. Länsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten har permanenta observatörsplatser. Samförvaltningen lämnar förslag om fisket i området till nationella myndigheter. Därutöver arbetar de bland annat med skärpt områdeskydd, fiskeredskapsutveckling och utbildningar (Samförvaltningen Norra Bohuslän 2013).

Representanter från samförvaltningen upplever att de har ett mycket väl fungerande samarbete med förvaltningskontoret. Att förvaltningskontoret sitter i samförvaltningens styrgrupp har bidragit till ett nära samarbete. I intervjuerna framkommer att samförvaltningen involveras i förvaltningen genom kontakt med förvaltningskontoret snarare än med delegationen.

När beslut fattades att samförvaltningen skulle utgöra en samrådsgrupp för nationalparken, inrättade samförvaltningen en arbetsgrupp. Arbetsgruppen var tänkt att sammankallas av förvaltningskontoret och ha i uppgift att bereda frågor om fiske och vattenbruk inför beslut i samförvaltningens styrgrupp (protokoll 2010-12-03, 42§). I praktiken har arbetsgruppen inte använts, utan förvaltningskontoret har tagit upp frågorna direkt i styrgruppen. Att frågorna lyfts i styrgruppen i stället för i arbetsgruppen förklaras från förvaltningskontorets sida med att styrgruppen är en etablerad och aktiv grupp som har fungerat bra för den typ av ärenden som förvaltningskontoret har haft behov av att diskutera. Både samförvaltningen och förvaltningskontoret upplever att det nuvarande arbetssättet fungerar väl.

6.1.2. Jakt

Kosterhavets jaktvårdsförening framförde inför delegationens bildande önskemål om att delta i delegationen. Föreningen blev inte representerad, men är enligt delegationens protokoll ”att betrakta som en samrådsgrupp” (protokoll 2014-03-14, 137§).

Vid Kosterhavsdelegationens sammanträde i mars 2014 deltog jaktvårdsföreningen för att informera och diskutera säljakt. Förvaltningskontoret och jaktvårdsföreningen träffas en gång per år. Jaktvårdsföreningen anser inte att kontakten med förvaltningskontoret har fungerat tillfredsställande, och lyfter fram att de har haft svårt att få möjlighet att delta vid delegationens möten. Jaktvårdsföreningen önskar mer dialog och större inflytande i frågor som rör exempelvis skadade fåglar vid oljeutsläpp samt mink- och säljakt.

6.1.3. Turism- och besöksnäring

Tanum Turist och Strömstad Infocenter anser att de har ett nära och väl fungerande samarbete med förvaltningskontoret. De har inte haft någon direktkontakt med delegationen. Eftersom organisationerna möter förvaltningskontoret i andra sammanhang ser varken Tanum Turist eller Strömstad Infocenter behov av att formalisera kontakterna genom att bilda en samrådsgrupp.

6.1.4. Paddling

Inför delegationens bildande framförde Nässets paddlarklubb och Friluftsförbundet i Ljungskile att Svenska kanotförbundet och Friluftsförbundet borde ingå i delegationen.

För Nässets paddlarklubb är tillgängligheten till naturen viktig i relation till nationalparken. Parkeringsplatser nära vattnet och tillgång till toaletter är några av frågorna som paddlarklubben ser som viktiga och som de vill ha mer inflytande över. Nässets paddlarklubb anser att de skulle få större möjligheter till insyn och inflytande om de var med i delegationen. Föreningen menar att det är upp till delegationen att kontakta dem när frågor kommer upp som rör deras intresse, vilket de upplever att det inte finns en stabil process för. I nuläget får föreningen information i efterhand om beslut som fattas i delegationen som rör deras intressen. Föreningen tycker att det finns behov av en samrådsgrupp för att skapa möjlighet att påverka beslut som fattas av delegationen.

6.1.5. Hur fungerar samrådsgrupperna?

Det råder oklarhet i delegationen om vilka samrådsgrupper som finns och hur pass formaliserade de är. Förvaltningskontoret och de flesta delegater ser fisket som en formaliserad samrådsgrupp. Jakten betraktas av flera delegater och av förvaltningskontoret som en samrådsgrupp, men anses inte vara formaliserad på samma sätt som fisket.

I praktiken har samrådsgrupperna i första hand haft direktkontakt med förvaltningskontoret. Förvaltningskontoret anser att det hade varit önskvärt med fler grupper och att det nuvarande samarbetet behöver samordnas bättre. Att bilda fler samrådsgrupper har funnits med i verksamhetsplanerna de senaste åren (Naturvårdsenhetens VP 2013 och 2014).

Generellt är delegaterna positiva till ökat samarbete med samrådsgrupper. Flera delegater anser att delegationen ska vara mer aktiv för att bilda samrådsgrupper. Andra tycker att behovet av formaliserade samrådsgrupper inte är så stort, men att det kan vara värdefullt att bjuda in representanter för olika intressen när det är aktuellt. Den typen av deltagande nämns som ett bra alternativ till att öka antalet delegater.

6.2. Sektoriell myndighetssamordning

Naturvårdsverket förordar i skötselplanen att nationalparksförvaltningen bildar en grupp för sektoriell myndighetssamordning (Naturvårdsverket 2009, s. 215). Motivet är att ett stort antal myndigheter delar ansvaret för havets miljö. Genom att skapa en grupp för myndighetssamordning skulle nationalparken erbjuda en plattform för dialog och samordning mellan myndigheter som verkar i området, kommunerna, det lokala samhället och förvaltningskontoret.

Någon formell grupp för sektoriell myndighetssamordning har inte kopplats till nationalparken. Från förvaltningskontorets sida ser man dock ett behov av en samrådsgrupp för myndigheter. I dag förs dialog med Naturvårdsver-

ket, Havs- och vattenmyndigheten, Kustbevakningen och kommunernas olika verksamhetsområden (exempelvis räddningstjänst, teknisk förvaltning, planavdelning och miljö- och hälsoskydd) i olika sakfrågor, men inte på ett strukturerat sätt utifrån en etablerad samarbetsform. Med Kustbevakningen hålls återkommande möten om tillsynen av skyddade områden i Kosterhavet, både inför tillsynsinsatser och efter.

Någon formell koppling mellan myndigheterna och delegationen finns inte, med undantag av Naturvårdsverket som är adjungerade till delegationen. Naturvårdsverket anser att de i dag har stora möjligheter till inflytande genom att de beslutar om föreskrifter och skötselplan, men också genom att myndigheten kan delta vid delegationssammanträdena.

Kustbevakningen samarbetar med olika myndigheter i nationalparken till exempel i frågor som rör tillsyn, sjöfart, fiskekontroller och oljesanering. Kustbevakningen har en god kontakt med förvaltningskontoret och har under sommaren 2014 genomfört gemensamma insatser för att kontrollera efterlevnaden av reglerna i nationalparken. Insatserna har lett till nya idéer om hur samarbetet med nationalparken kan utvecklas framöver. Kustbevakningen efterlyser lämpliga former för utökad samverkan mellan berörda myndigheter såväl nationellt som internationellt. Ett mer utvecklat samarbete skulle skapa ökad förståelse för varandras verksamhet och skyddet av nationalparken skulle bli bättre.

Havs- och vattenmyndigheten har ett övergripande havsmiljöansvar och samarbetar bland annat med Länsstyrelsen när det gäller fiskeregleringar och områdesskydd. Havs- och vattenmyndigheten sitter även med som observatör i Samförvaltningen Norra Bohuslän. Myndigheten ser möjligheter kring en mer utvecklad myndighetssamverkan och ökat samarbete med nationalparken. Delegationen är inte synlig för Havs- och vattenmyndigheten utan kontakt sker med förvaltningskontoret som för vidare information till delegationen.

Även Naturvårdsverket lyfter fram vikten av en strukturerad dialog mellan förvaltningen och Havs- och vattenmyndigheten, antingen genom en delegationsplats eller på annat sätt.

Polismyndigheten har sporadisk kontakt med nationalparkenschefen. Polisen ser ett behov av ökat samarbete mellan de myndigheter som verkar i området och tycker att det är en bra idé med någon form av forum för dialog och samordning.

Samförvaltningen fyller till viss del behovet av myndighetssamordning. Exempelvis deltar Kustbevakningen aktivt i arbetet med områdesskydd. Samförvaltningen arbetar även tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket och olika departement. Detta samarbete är inte formaliserat, utan de myndigheter som berörs av en viss fråga bjuds in att delta

på relevanta möten. Samarbetet fungerar väl, men eftersom samförvaltningens arbete begränsas till att omfatta fiske- och vattenbruksfrågor finns ett behov av ett mer strukturerat samarbete med olika aktörer även kring andra frågor. Havs- och vattenmyndigheten ser även gärna ett utvecklat samarbete kring andra förvaltningsåtgärder utöver frågor om fiske.

6.2.1. Hur fungerar myndighetssamordningen?

Det förefaller vara förvaltningskontoret och inte delegationen som i första hand har kontakt med de olika myndigheterna. Både Havs- och vattenmyndigheten och Kustbevakningen har deltagit på delegationens möten, men de löpande kontakterna sköts av förvaltningskontoret.

Majoriteten av delegaterna anser att samarbetet med berörda myndigheter ligger på en relevant nivå. En av delegaterna betonar att kontakterna med andra myndigheter framförallt är en uppgift för Länsstyrelsen, snarare än för delegationen. Flera av delegaterna önskar dock ett mer aktivt deltagande från Naturvårdsverket och lyfter fram att myndigheten inte har närvarat vid de senaste mötena. Naturvårdsverket har dock meddelat att de har för avsikt att närvara vid delegationens möten framöver.

6.3. Vetenskaplig rådgivning

Skötselplanen lyfter fram att nationalparken kan inrätta ett råd för vetenskaplig rådgivning. Rådet bör ha bred tvärvetenskaplig kompetens och innefatta såväl marin kompetens som experter på kulturmiljö, humanekologi och socioekonomi (Naturvårdsverket 2009, s. 215).

Inget tvärvetenskapligt råd är i dag kopplat till förvaltningen av nationalparken. Behov av ett sådant råd har inte framkommit i intervjuerna. Länsstyrelsen (2009-05-18) ifrågasatte i sitt remissvar rörande skötselplanen behovet av ett vetenskapligt råd och menade att den frågan kunde utredas vid ett senare tillfälle om delegationen såg behov av det.

6.4. Samarbete med den norska nationalparken Ytre Hvaler

Enligt skötselplanen bör ett samrådsforum inrättas för harmonisering av frågor mellan Kosterhavsdelegationen och Fylkesmannen i Østfold. Nationalparkschefen bör delta i detta samrådsforum som föreslås sammanträda en till två gånger per år. Därutöver bör skötselorganisationerna för nationalparkerna etablera informella kontakter för att diskutera och lösa gemensamma frågeställningar (Naturvårdsverket 2009, s. 216).

Kosterhavsdelegationen och Ytre Hvalers styre har ett gemensamt möte varje år. Löpande kontakter tas på den administrativa nivån, mellan det norska sekretariatet och det svenska förvaltningskontoret. Detta samarbete

är uppskattat och ses som viktigt. Sekretariatet och förvaltningskontoret på Koster möts minst tre gånger om året.

Både Ytre Hvaler och förvaltningskontoret framhåller att organisatoriska skillnader mellan ländernas nationalparksförvaltningar begränsar samarbetsmöjligheterna. Ett exempel är avsaknad av finansiering för marin uppföljning på den norska sidan som utgör ett hinder för ett mer utökat samarbete på detta område. Medan Kosterhavets nationalpark har en årsbudget, måste Ytre Hvaler varje år ansöka om medel för skötselåtgärder. Ytre Hvalers medel kan inte användas för marin uppföljning.

Utifrån de organisatoriska och ekonomiska förutsättningarna, verkar representanter för både Ytre Hvaler och Kosters nationalpark vara nöjda med det befintliga samarbetet. Utbytet var större och kontakten tätare när nationalparkerna ingick i ett gemensamt Interreg-projekt. Delegationerna är generellt sett positiva till samarbetet. Den största delen av kontakten med Ytre Hvaler sköter förvaltningskontoret, och det upplevs fungera bra.

6.5. Analys av samverkan med externa aktörer

Detta kapitel har belyst hur samarbetet fungerar mellan delegationen, förvaltningskontoret och externa aktörer. De största utvecklingsmöjligheterna finns inom områdena *samrådsgrupper* och *sektoriell myndighetssamordning*. Något behov verkar i nuläget inte finnas av ytterligare *vetenskaplig rådgivning*. När det gäller *samarbetet med Ytre Hvaler* upplever intervjupersonerna att det i nuläget fungerar bra, men att olika organisatoriska och ekonomiska förutsättningar skapar problem för att utveckla samarbetet.

Resultaten av intervjuerna visar att formaliserade samrådsgrupper inte har kommit till stånd i den omfattning som styrdokumentet uppmanar till (Naturvårdsverket 2009, s. 215; Länsstyrelsen 2009-12-07). Den grupp som tydligast kan anses utgöra en formaliserad samrådsgrupp är styrgruppen inom samförvaltningen. Vid sidan om fiske och vattenbruk nämns jaktvårdsföreningen som en mer informell samrådsgrupp till delegationen. Jaktvårdsföreningen upplever att dialogen med delegationen inte har fungerat tillfredsställande. Näsets paddlarklubb menar att de inte bjudits in till delegationen som utlovats och att de skulle vilja bilda en samrådsgrupp.

Vissa grupper upplever således inte möjlighet till inflytande på det sätt som var avsikten inför delegationens bildande. I intervjuerna har framkommit att många delegater ser samrådsgrupper som ett utvecklingsområde och vissa tycker att delegationen måste bli mer aktiv för att nå ut till fler grupper.

När det gäller den sektoriella myndighetssamordningen finns behov av ett tätare samarbete mellan förvaltningskontoret och berörda myndigheter, exempelvis Havs- och vattenmyndigheten. Myndigheterna skulle tillsammans

kunna skapa en grupp för samordning i frågor som rör nationalparken. Idag samordnas de olika myndigheterna för fisket genom samförvaltningen. Således borde myndigheterna kunna samordna sig på ett mer organiserat sätt även inom andra områden.

För att externa aktörer ska få den roll som förväntades behöver samrådsgrupper i större utsträckning skapas och aktivt bjudas in till delegationen. En formaliserad arena behövs också, där myndigheterna får möjlighet till samordning i frågor som rör Kosterhavets nationalpark. Genom formella kanaler för deltagande av externa kontakter, skapas förutsättningar för att de externa aktörerna ska kunna få det inflytande över nationalparkens styrning som de är tänkta att ha.

7. Slutsatser

I detta kapitel presenteras våra slutsatser utifrån analyserna rörande *organisationsform, ansvarsområden, beslutsbefogenheter och samverkan med externa aktörer*. Kapitlet inleds med våra reflektioner över resultaten i utvärderingen och avslutas med förslag på utvecklingsområden för förvaltningsmodellen.

Utredarna anser att det finns stöd för en *fortsättning av den förvaltningsmodell som valts för Kosterhavets nationalpark och tillhörande naturreservat där vissa ansvarsområden och beslutsbefogenheter delegerats till Kosterhavsdelegationen*. Denna slutsats bygger till stor del på att de intervjuade ser ett värde i organisationsformen och dess fortsatta existens. Förvaltningsmodellen valdes utifrån att en organisation med lokal delaktighet skulle ge möjlighet till inflytande i förvaltningen av nationalparken. Sett till resultatet verkar delegationsmodellen ha bidragit till att legitimera förvaltningsmodellen och ett gynnsamt samarbetsklimat har bildats mellan förvaltningskontoret, delegationen och externa aktörer.

Utredarna anser att det är viktigt att delegationen även fortsättningsvis har formella ansvarsområden och beslutsbefogenheter. En organisation med enbart rådgivande funktion skulle troligtvis inte vara tillräcklig för att upprätthålla förtroendet mellan medborgare och myndigheter. Givet de ansvarsområden och beslutsmandat som delegerats till delegationen anser vi att förvaltningens placering i Länsstyrelsen är en effektiv lösning och ser inget behov av en helt fristående organisation.

Den lokala förankringen och delaktigheten är central för förvaltningen av Kosterhavets nationalpark och utgör grunden för förvaltningsmodellens legitimitet (jfr Morf et al. 2011). Det är därför viktigt att delegaterna, som representerar den beslutsfattande instansen, fungerar som kommunikationskanal mellan förvaltningen och de grupper de representerar. Likaså är det viktigt att information förs ut till allmänheten och att samarbetet med olika intressegrupper och myndigheter stärks.

Det finns utrymme att utveckla och förtydliga delegationens roll. Delegationen har genom arbets- och handlägningsordningen definierade uppgifter. Ändå råder det oklarheter och delade meningar om vilken roll delegationen har och vilken roll delegaterna förväntar sig att den ska ha. Vissa betraktar delegationen som en styrelse, medan andra ser den som en informationskanal. Mot bakgrund av delegationens ansvarsområden och beslutsbefogenheter anser utredarna att delegationen bör fungera som en styrelse.

Det centrala ansvarsområdet för delegationen är att förvalta nationalparken och tillhörande naturreservat. Vissa delegater tenderar i dag att lägga myck-

et fokus på samhällsutvecklingsfrågor, vilket kan vara ett resultat av att hälften av delegationerna representerar samhällsorganisationer. Även om vi anser att delegationen har möjlighet att hantera samhällsfrågor är det viktigt att detta inte sker på bekostnad av engagemanget i bevarandefrågora och implementeringen av skötselplanerna som ligger till grund för förvaltningen av nationalparken. Med utgångspunkt i nationalparkens syften bör delegationen hitta en balans i sitt arbete där prioriteringar görs mellan olika frågor.

Trots att delegationen enligt handlägningsordningen har långtgående beslutsbefogenheter upplever flera delegater att deras faktiska inflytande över till exempel verksamhetsplanen och budgeten är begränsat. Utredarna anser att delegationen har möjlighet att påverka besluten i större utsträckning än vad som görs idag, men att det kräver ett förändrat arbetssätt.

7.1. Förslag till utvecklingsområden

Följande förslag syftar till att utveckla förvaltningsmodellen för Kosterhavets nationalpark och tillhörande naturreservat:

- Inom delegationen råder olika uppfattning om **delegationens roll** och möjligheter till inflytande. Delegationen bör, mot bakgrund av de ansvarsområden och de beslutsmandat den förfogar över, diskutera sin roll och tillsammans med förvaltningskontoret utveckla sitt arbetssätt, i syfte att stärka sitt inflytande. Ett utvecklat arbetssätt kan innebära fler delegationsmöten eller möten i olika relevanta konstellationer för att förbereda beslut i delegationen.
- För att tydliggöra delegaternas ansvar och befogenheter bör en **introduktionsutbildning** för nya delegater införas. Fokus bör ligga på delegationens roll och förvaltningen av nationalparker. I övrigt bör delegationen möjliggöra kompetensutveckling utifrån vad som kommer upp på delegationens dagordning (till exempel upphandling, naturvård med mera) genom att experter bjuds in till delegationens möten vid lämpliga tillfällen.
- Delegationens inflytande kan öka genom större fokus på långsiktiga **strategiska frågor**. Om fokus skjuts från detaljfrågor till övergripande frågor kan delegationen besluta om en viljeriktning som blir vägledande i det operativa arbetet. För att nå dit krävs att delegationen fördjupar sig i relevanta frågor. Mindre arbetsgrupper kan vara ett sätt att organisera arbetet, men detta fräntar inte delegationen dess ansvar att sätta sig in i olika frågor och fatta ett gemensamt beslut. Ett annat sätt att fördjupa diskussionen kan vara gemensamma tematiska möten. Delegaterna kan även göra studiebesök i nationalparken vilket skulle förstärka engagemanget och förståelsen för enskilda frågor.

- **Dagordningen** för delegationens sammanträden bör balanseras. Mer fokus bör läggas på de beslut som fattas och mindre på information. Delegationen bör se **verksamhetsplanering och budgetbeslut** som centrala för ökat inflytande över förvaltningen av nationalparken och naturreservaten. Arbetet med verksamhetsplanerna och budgetarna bör initieras i god tid av förvaltningskontoret och bygga på aktiv medverkan från delegaternas sida. Förvaltningskontoret bör tillsammans med delegationen i ett tidigt skede utifrån skötselplanerna diskutera vilka insatser som ska prioriteras det kommande året. Verksamhetsplaneringen bör kunna föregås av en ”motionstid”, som skulle ge möjligheter för delegaterna att komma med konkreta förslag och inspel till verksamhetsplanen.
- För att främja balansen mellan delegationens **ansvarsområden** inom ramarna för nationalparkens syften, skulle delegationen kunna kompletteras med en **representant från naturvårdssidan**, exempelvis Naturskyddsföreningen eller Världsnaturfonden WWF. Antingen skulle detta kunna göras genom utvidgning av delegationen, eller genom att någon representant ersätts. Om det är prioriterat att behålla samma antal delegater kan det övervägas om Kosterbornas intressen kan förmedlas av en delegat i stället för två.
- **Intresseföreningar** bör få större möjlighet till inflytande genom en mer formaliserad användning av samrådsgrupper i enlighet med beslutet om att inrätta delegationen. Detta gäller till exempel jakten och paddlingen som har uttryckt önskemål om större delaktighet.
- Samarbetet med olika **myndigheter** bör utvecklas. Vi föreslår att delegationen ger i uppdrag till förvaltningskontoret att samla berörda myndigheter för en dialog kring vilken typ av samarbete de efterfrågar. Samarbetet med andra myndigheter bör även fortsättningsvis i huvudsak vara en uppgift för förvaltningskontoret, även om delegationen bör hållas informerad.
- Delegationens roll i det operativa arbetet när det gäller **informationsspridning och utbildning** är otydlig i arbetsordningen. För att ytterligare förstärka det lokala deltagandet och förankra verksamheten i nationalparken bör såväl delegaternas som förvaltningskontorets uppgifter i detta arbete utvecklas. Delegationen kan dels formalisera förankringen av de frågor som kommer upp på delegationens möten i sina respektive organisationer, dels delta mer aktivt i gemensamma informationsinsatser. Ett sätt att nå ut till en bredare krets är att anordna informationsträffar dit allmänhet och olika aktörer bjuds in för att diskutera olika aktuella frågor vilket bidrar till en förbättrad för-

ankring och förståelse för verksamheten i nationalparken. Detta bidrar även till att synliggöra delegationen på det lokala planet.

- **Handläggningsordningen** bör förtydligas:
 - Länsstyrelsen sammanställer årligen en årsredovisning till regeringen. Vi ser inget behov av att delegationen beslutar om en separat årsredovisning, eftersom delegationen inte är en egen juridisk person och inte årsvis beviljas ansvarsfrihet. Det är däremot rimligt att förvaltningskontoret även fortsättningsvis redovisar årets resultat för delegationen. På så sätt följs delegationens beslut om verksamhetsplan och budget upp. Delegationen bör formulera vilken typ av uppföljning som de önskar.
 - Enligt handläggningsordningen kan delegationen förbises genom att brådskande ärenden kan beslutas av naturvårdsenheten. Det är otydligt vilken typ av beslut som omfattas av denna skrivning. Handläggningsordningen bör ändras så att det är tyngden i beslutet, snarare än tidsaspekten, som avgör beslutsnivån och att nationalparkschefen eller Länsstyrelsen kan fatta beslut som inte anses påverka den generella inriktningen av verksamheten i nationalparken. Ärenden som spelar en betydande roll för nationalparken bör alltid beslutas av delegationen, även om ett extrainsatt sammanträde skulle krävas.
 - Utvärderingen har inte kunnat ge tydligt svar på i vilken utsträckning budgetförändringar över 100.000 kronor har fattats av nationalparkschefen. I syfte att bidra till en effektiv förvaltning bör nivån för vilka budgetförändringar som kräver delegationsbeslut ses över.
 - Delegationens mandat att fatta beslut om extern finansiering bör ses över. Nationalparkschefen bör kunna fatta dessa beslut om de ligger i linje med den generella inriktningen av verksamheten i nationalparken. Vid externa projekt med stor betydelse för nationalparken och förvaltningskontoret bör delegationen godkänna projekten.

Referenser

Skriftliga källor

Kosterhavets nationalpark (2014 A). *Bildande och historik*

<http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/kosterhavet/Sv/om-nationalparken/Pages/bildande-historik.aspx> hämtad 2014-10-06

Kosterhavets nationalpark (2014 B). *Förvaltning av nationalparken*

<http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/kosterhavet/Sv/om-nationalparken/organisation/Pages/index.aspx> hämtad 2014-10-08

Kosterhavets nationalpark (2014 C). *Samarbete med Ytre Hvalers national-*

park <http://projektwebbar.lansstyrelsen.se/kosterhavet/Sv/samarbete-med-ytre-hvalers-nationalpark-/Pages/default.aspx> hämtad 2014-10-06

Kosterhavsdelegationens sammanträdesprotokoll:

Protokoll 2010-03-26

Protokoll 2010-06-18

Protokoll 2010-09-17

Protokoll 2010-12-03

Protokoll 2011-05-13

Protokoll 2011-11-16

Protokoll 2012-11-18

Protokoll 2013-06-28

Protokoll 2013-11-28

Protokoll 2014-03-14

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (2009-05-18). *Remissvar till Naturvårdsverket förslag till skötselplan, föreskrifter och förvaltningsorganisation för den planerade nationalparken Kosterhavet* (dnr. 511-25407-2009)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (2009-06-23). *Överenskommelse om förvaltning av nationalparken* (dnr. 511-308-2005)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (2009-12-04). *Beslut om Inrättande av Kosterhavsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län samt fastställande av arbets- respektive handläggningsordning för denna*, (dnr. 100-103265-2009)

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (2009-12-07). *Kosterhavsdelegationens sammansättning* (dnr. 100-103265-2009)

- Länsstyrelsen i Västra Götalands län (2014-09-22). *Mailuppgifter naturvårdshandläggare*
- Länsstyrelsen i Västra Götalands län, *Naturvårdsenhetens verksamhetsplaner* för 2011, 2012, 2013 och 2014
- Länsstyrelsen Norrbotten (2012-12-12). *Förvaltning av världsarvet Laponia* (dnr. 512-12375-12)
- Miljödepartementet (2008). *Kosterhavets nationalpark mm.* Regeringens proposition 2008/09:98.
- Morf Andrea, Dagård Ulrika, Eriksson Jennny, Godhe Anders (2011). *Case study Koster. The Road towards Koster Sea National park - Potentials and Challenges of Implementing Ecosystem Based and Participatory Maritime Management*, Göteborgs universitet
- Naturvårdsverket (2009). *Skötselplan för Kosterhavets Nationalpark* ISBN 978-91-620-8471-4
- Naturvårdsverket (2011). *Värna · vårda · visa – Ett program för att bättre förvalta och användanaturskyddade områden 2005–2015* (Rapport 2011: 6462)
- Naturvårdsverket (2008 A). *Vägledning för förvaltning av Naturvårdsverkets fastigheter* (Rapport 2008: 5790)
- Naturvårdsverket (2008 B). *Samråd - Förslag till inrättande av Kosterhavets nationalpark*
- NFS 2009:7 *Föreskrifter för Kosterhavets nationalpark* Naturvårdsverket
- Píríz Laura och Westman Peter (2008). *Alternativa former för lokal samförvaltning av Kosterhavets nationalpark* Tyresta
- Regeringen (2002). *En samlad naturvårdspolitik* (Skr. 2001/02:173)
- Regeringen (2014). *Förlängd försöksperiod för förvaltningen av världsarvet Laponia* <http://www.regeringen.se/sb/d/18814/a/246415> Hämtad 2014-10-06
- Sveriges riksdag (2009). *Riksdagsskrivelse* (2008/09:196)
- Samförvaltningen Norra Bohuslän (2013). *Samförvaltningen Norra Bohuslän*
<http://samforvaltningnorrabohuslan.se/webbversion%20fiskefolder.pdf>
f hämtad 2014-10-06
- SFS 1987:938 *Nationalparksförordning*
- SFS 2009:729 *Förordning om ändring i nationalparksförordningen* (1987:938)
- SFS 2011:840 *Laponiaförordning*

Stiftelsen Tyrestaskogen (2011). *Årsredovisning för Stiftelsen Tyrestaskogen 815601-0624 Räkenskapsåret 2011*

Tyresta nationalpark (2014 A). *Förvaltning* <http://www.tyresta.se/om-tyresta/forvaltning> hämtad 2014-10-06

Tyresta nationalpark (2014 B). *Roll och uppgifter* <http://www.tyresta.se/om-tyresta/forvaltning/roll-och-uppgifter> hämtad 2014-10-06

Intervjuer

Delegationens f.d. ordförande (2012-2014). Intervju 11 april 2014.

Delegationens f.d. ordförande (2010-2011). Intervju 2 april 2014.

Förvaltningskontoret, bitr. nationalparkschef. Intervju 5 september 2014.

Förvaltningskontoret, nationalparkschef. Intervju 29 april 2014.

Havs- och vattenmyndigheten. Intervju 7 maj 2014.

Kosternämnden, delegat. Intervju 8 april 2014.

Kosterhavets jaktvårdsförening. Intervju 14 maj 2014.

Kosters samhällsförening, delegat. Intervju 8 april 2014.

Kustbevakningen. Intervju 14 mars 2014.

Lokala licensierade yrkesfisket inom Strömstad och Tanum som fiskar i Kosterhavet, delegat. Intervju 5 september 2014.

Naturvårdsenhetens enhetschef Länsstyrelsen. Telefonintervju 4 mars 2014 och intervju 19 maj 2014.

Naturvårdsverket, sektionschef för sektionen för bildande av nya nationalparker. Intervju 7 maj 2014.

Naturvårdsverket, vikarierande sektionschef. Intervju 16 maj 2014.

Nässets paddlarklubb. Intervju 21 maj 2014.

Polisen Strömstad. Enkät 15 juli 2014.

Resö Galtö samhällsförening, delegat. Intervju 9 april 2014.

Rosö samhällsförening, delegat. Intervju 8 april 2014.

Rättsenheten, Länsstyrelsen. Telefonintervju 26 september 2014.

Samförvaltningen Norra Bohuslän. Intervju 22 maj 2014.

Strömstad Infocenter. Intervju 14 mars 2014.

Strömstads Kommun, delegat. Intervju 29 april 2014.

Tanums Kommun, delegat. Intervju 28 april 2014.

Tanum Turist. Enkät 19 maj 2014.

Tjärnö Göteborgs universitet, delegat. Intervju 9 april 2014.

Tjärnö samhällsförening, delegat. Intervju 9 april 2014.

Tyresta nationalpark. Telefonintervju 28 mars 2014.

Viltvårdsdelegationen. Telefonintervju 27 mars 2014.

Ytre Hvaler. Telefonintervju 9 september 2014.

Bilaga 1: Klassificering av protokoll från delegationens sammanträden

I denna bilaga sammanställs de punkter som har varit uppe på Kosterhavsdelegationens dagordning. Varje beslut har klassificerats efter en analysnyckel som utgått från de mandat som delegationen har enligt handlägningsordningen. Sammanträdesprotokollen från de gemensamma mötena med Ytre Hvalers nationalpark ingår inte, eftersom de inte innehåller renodlade delegationsbeslut. Klassificeringen är ungefärlig och ger en överblick över besluten snarare än en exakt beskrivning.

Analysnyckel:

- 1: Verksamhetsplan (inkl. ändring av verksamhetsplan)
- 2: Årsredovisning
- 3: Budget (inkl. ändring av budget >100 000 kronor)
- 4: Personalrekryteringar
- 5: Principer för anställd personal kontrakt upphandling tjänster
- 6: Extern finansiering (sponsring)
- 7: Extern medverkan i KH-delegationen utöver det som anger i VP
- 8: Förslag ändring av skötselplan och föreskrifter
- 9: Polices och övrigt av övergripande och principiell karaktär
- 10: Övriga frågor (som ej nämns i handlägningsordningen)

Dagordningspunkt, §	Datum	Rubrik	Beslut	Klassning av beslut
1	2010-03-26	Öppnande av Kosterhavsdelegationens första sammanträde samt val av justerare	att inbjuda representant från Ytre Hvalers nationalpark att bli adjungerad i Kosterhavsdelegationen. (samt val av justerare m.m.)	10
2	2010-03-26	Kosterhavsdelegationens roll, tillkomst och ansvarsområde.	att notera informationen samt att sammanträdesersättning även skall utgå till ej tjänstgörande ersättare under år 2010	10
3	2010-03-26	Angående Samverkansgrupper under Kosterhavsdelegationen.	att föreslå Samförvaltningsinitiativet i Norra Bohuslän att bli Samverkansgrupp för yrkesfisket inom Kosterhavet att ge Kosterhavsförvaltningen i uppdrag att till nästa sammanträde ge förslag på Samverkansgrupper och dess sammansättning.	10
4	2010-03-26	Verksamhetsplan och budget avseende verksamhetsåret 2010	-	1, 3
5	2010-03-26	Skötsel och förvaltning – rapport om nuläget.	-	
6	2010-03-26	Tillsynsplanering i Kosterhavet.	att notera informationen samt att uppdra åt Kosterhavsförvaltningen att efterfråga, hos leverantörer av digitala sjökort, uppdaterade versioner med inlagda zoner i deras sjökort rörande Kosterhavet.	10

7	2010-03-26	Överklagande av skötselplanen för Kosterhavets nationalpark - status	att notera informationen.	10
8	2010-03-26	Avtalet om jakt inom Kosterhavets nationalpark – förslag till avtal mellan med Kosterhavets jaktvårdsförening.	att notera informationen.	10
9	2010-03-26	Revidering av Kosteröarnas och Saltös naturreservat.	att notera informationen	10
10	2010-03-26	Information om Program- och informationsverksamhet.	att notera informationen	10
11	2010-03-26	Naturum, Entréer, Lovencentret och andra byggnationer samt byggnader - rapport.	att notera informationen	10
12	2010-03-26	Väderöarna – information om bildandet av ett marint naturreservat.	att notera informationen.	10
13	2010-03-26	Haveriet med MV Langeland.	att delge Länsstyrelsens Vattenvårdsenhet och Miljöskydds-enhet Kosterhavsdelegationens oro för avsaknaden av åtgärder för att minska miljöriskerna runt MV Langeland samt att meddela vikten av att Kosterhavsdelegationen hålls informerad om händelseutvecklingen, inte minst Yrkesfiskets representanter.	10
14	2010-03-26	Fiskefyrrarna i Kalvörännan – övrig fråga.	att ge Kosterhavsförvaltningen i uppdrag att tillsammans med Yrkesfisket se på förutsättningarna för driften av dessa fyrrar.	10
15	2010-03-26	Ursholmens framtida utveckling – övrig fråga.	att ge Kosterhavsförvaltningen i uppdrag att beakta dessa synpunkter i det fortsatta arbetet med att öka tillgängligheten av Ursholmens fyrplats.	10
19	2010-06-18	Läget i naturumsfrågan	att Kosterhavsdelegationen stödjer enhälligt en etablering av kosterhavets naturum i Ekenäs, Sydkoster	9
20	2010-05-18	Redovisning av upphandling av Skötseltjänster i Kosterhavet	att notera informationen	10
21	2010-06-18	Sommaren 2010 års naturumsverksamhet	-	-
22	2010-06-18	Informationsmaterial och informationsinsatser	att notera informationen att ge kosterhavsförvaltningen i uppdrag att undersöka var befintlig ansökan om "turistvägvisning" för Kosterhavet befinner sig hos trafikverket med avseende på relevant skyltning från ny E6:a	10
23	2010-06-18	Rapport från interreg-projektet Koster - Ytre Havler	att notera informationen	10

24	2010-06-18	Tillsyn och aktuella dispensansökningar	-	-
25	2010-06-18	Kosterhavets första samverkansgrupp - Yrkesfisket i kosterhavets nationalpark	att utse Samförvaltningen i Norra Bohuslän att även fungera som Samverkasgrupp för yrkesfisket i Kosterhavets nationalpark	10
26	2010-06-18	Övriga frågor	-	-
28	2010-09-17	Läget i naturumsfrågan	att stötja en fortsatt process att förverkliga Kosterhavets naturUI11 på Ekenäs samt att ovan protokoll Usanteckningar bifoga det fortsatta arbetet.	10
29	2010-09-17	Redovisning av Entreprenationer/planering.	att notera informationen att ovan synpunkt om gångbryggan mellan Saltö och Tjäl11ö beaktas i det fortsatta arbetet med entreprenation 11a på Saltö/Tjäl11ö.	10
30	2010-09-17	Ansökan om delfinansiering från Samförvaltningen Norra Bohuslän avseende 2011.	att avslå ansökan medfinansiering att uppmana Samförvaltningen i Norra Bohuslän att ansöka om medfinansiering hos Länsstyrelsen avseende 2011 års verksamhet.	3
31	2010-09-17	Förfrågan från Samförvaltningen i Norra Bohuslän om att deras roll som samverkansgrupp till Kosterhavsdelegationen även skall innefatta vattenbruk.	att vara positiva till att Samförvaltningen i Norra Bohuslän även kan utgöra samverkansgrupp inom vattenbruket under förutsättning att Samförvaltningen i Norra Bohuslän breddar sitt uppdrag att även omfatta vattenbruket i vid mening. att Kosterhavsförvaltningen får i uppdrag att föra en dialog med Samförvaltningen i Norra Bohuslän i delvis fråga.	10
32	2010-09-17	Rapport från dokumentationsarbetet om Kosterhavsprocessen.	att notera informationen	10
33	2010-09-17	Kort redovisning av sommaren 2010 - Kosterhavets första.	-	-
36	2010-12-03	Lägesrapporter från byggande och planering av entréer till Kosterhavets nationalpark.	att notera informationen att understryka tidigare beslut i Kosterhavsdelegationen avseende vikten av gångbryggan mellan Saltö och Tjärnö.	10
37	2010-12-03	Naturum Kosterhavet - Ekenäs	att förorda att det görs en ny detaljplan om det inte kan fås en bra byggnad med det nya alternativet. Viktigt att miljön i Ekenäs blir bra, Man bör också avvakta hur Stavadal och de övriga grannarna kommer att reagera på de alternativa lösningarna.	10
38	2010-12-03	Interregprojektet Kosterhavet/Ytre fivaler — Vårt gemensamma arv. Redovisning från de olika delprojekten:	att notera informationen samt understryka vikten av samverkan med Ytre Hvaler	10

39	2010-12-03	Budget - och verksamhetsutfall 2010 samt förutsättningar 2011	att notera redovisningen för verksamhetsåret 2010 samt de frågeställningar som följs med in i år 2011 att uppdra till Kosterhavsförvaltningen att redovisa hur frågan om Ursholmens framtid skall hanteras under 2011-2012, dvs fram till att arrendeavtalen löper ut med nuvarande avtalsparter.	2,1
40	2010-12-03	Avtalet om jakten i Kosterhavets nationalpark	att notera informationen	10
41	2010-12-03	Grace - ett EU Life-projekt, information	att notera informationen	6
42	2010-12-03	Rapport från samverkansgruppen - Yrkesfisket	att notera informationen	10
43	2010-12-03	val av delegater 2011-2014, information	-	-
44	2010-12-03	Idé om ett ungdomsprojekt - information	att notera informationen samt understryka vikten av barn. Och ungdom är som målgrupp för olika aktiviteter	10
45	2010-12-03	kvarstående punkter från 2010 års protokoll i Kosterhavsdelegationen	-	-
47	2010-12-03	Övergivna plastbåtar - fråga från kosternämnden	att uppdra åt Kosterhavsförvaltningen att bereda frågan bl a genom att ta upp frågan med Strömstads och tanums kommuner och utröna hur en nämnd inventering skall kunna genomföras. Eventuellt att börja med ett delområde som skulle kunna vara Koseröarna (huvudöarna). Återkoppling till Kosterhavsdelegationen under 2011.	10
48	2010-12-03	Kosterhavsdelegationens första år - reflexioner, utveckling av arbetsformer etc.	-	-
50	2011-05-13	Kosterhavsdelegationens sammansättning 2011-2014	att fastställa Kosterhavsdelegationens sammansättning.	10
51	2011-05-13	Redovisning av Verksamhetsrapport/Information maj 2011 - bilaga	att notera informationen och konstatera att det är mycket aktivitet i arbetet med Kosterhavets nationalpark och att få dessa sammanställda rapporterna ger en bra överblick av förvaltningsarbetet och ger en bra grund för kommande diskussioner om budget och verksamhetsplanering.	10
52	2011-05-13	Gemensam överläggning med Ytre Hvaler nasjonalparkstyre	att ge förvaltningen i uppdrag planera för ett gemensamt möte i höst i Skjaerhalden med Kosterhavsdelegationen och Ytre Hvaler nasjonalparkstyre där bland annat framtida samverkan kan utvecklas vidare.	10

53	2011-05-13	Dokumentationen av Kosterhavsprocessen.	att verka för att en mer lättillgänglig redovisning/sammanfattning tas fram som redovisar Kosterhavsprocessen som ledde fram till bildandet av Kosterhavets nationalpark samt Kosterhavsdelegationen. att formerna för arbetet i Kosterhavsdelegationen har högsta prioritet under denna period av uppbyggnad så att målen med en lokalt förankrad styrning av Kosterhavet kan anses uppnått.	10
54	2011-05-13	Björn Risinger, Havs- och vattenmyndigheten. Gemensamt möte med Samförvaltningen i Norra Bohuslän och Kosterhavsdelegationen.	att tacka generaldirektör Björn Risinger för möjligheten att få en direktdialog redan innan den nya myndigheten startat sitt arbete.	10
55	2011-05-13	Arbetsstillfällen på Koster vid bildandet av Kosterhavets nationalpark – skrivelse från Koster's samhällsförening.	att låta Kosterhavsförvaltningen belysa frågeställningen ytterligare samt utreda vilka handlingsvägar som föreligger.	9, 10
56	2011-05-13	Rekrytering av personal till Kosterhavsförvaltningen – praktisk naturvårdare samt föransökan om rekrytering av personal till kommande naturum i form av naturumsföreståndare och naturumspedagog/informatör	att Kosterhavsförvaltningen kan anställa en Naturvårdare samt att rekrytering av naturumsföreståndare och naturumspedagog/informatör kan genomföras när entreprenadkontrakt för naturum Kosterhavet föreligger.	4
57	2011-05-13	Kosterhavsdelegationens arbetsformer.	att föra denna diskussion vidare vid kommande möte samt då även finna mötestider så budget och verksamhetsplan kan beredas i samklang med Länsstyrelsen i övrigt angivna tidplan avseende dessa aktiviteter.	9, 10
60	2011-09-23	Genomgång av Verksamhetsrapport/information september 2011	att notera informationen att Kosterhavsförvaltningen får i uppdrag att sammanställa erfarenheter av hur föreskrifterna för nationalparken och Kosteröarnas naturreservat har fungerat de två första åren och återkoppla till kommande möte.	10
61	2011-09-23	Naturum Kosterhavet – Ekenäs, nulägesrapport.	att notera informationen och ännu en gång understryka vikten av att naturum byggs så att besökare till Kosterhavets nationalpark, Sveriges första under ytan, kan ges en chans till kunskap och insikter om de livsviktiga marina värdena och dess samspel med naturen ovan ytan inklusive människan.	10
63	2011-09-23	Kosterhavsdelegationens arbetsformer – processer.	att nästa möte förläggs till slutet av november för att bättre vara anpassat med övrig process runt budget och verksamhetsplanering i Länsstyrelsen.	10, 9

64	2011-09-23	Rapport från pågående oljesaneringsarbete på Bohuskusten samt aktuellt från Kosterhavet.	att notera informationen.	10
65	2011-09-23	Kosterhavets informationssamarbete med Lovécentret - Tjärnö.	att notera informationen.	10
66	2011-09-23	Rapport från Resö, detaljplanen och vägen, Gerd Melin, Tanums kommun.	att notera informationen.	10
69	2011-11-18	Naturum Kosterhavet - nuläget	att notera informationen	10
70	2011-11-18	Verksamhetsplan för Kosterhavet 2012	att godkänna förslaget VP 2112 samt den plan för skötselinsatser och uppföljning och upprättats att till skötselinsatser för 2012 även prioritera iordningställande av grillplatser i Saltö naturreservat	1
71	2011-11-18	Budget 2012 - översiktlig	att notera informationen och konstatera att möjligheterna att finna externa medel ökar med möjligheterna att få mer utfört med bibehållen grundbudget. Att godkänna budgetredovisningen avseende driften av Kosterförvaltningen 2012	3
72	2011-11-18	Förändring av Kosterhavsdelegationens ansvarsområde	att begära oss Länsstyrelsen att även naturreservaten för Saltö, Nord Långö samt Västra Rossö skall ingå i Kosterhavsdelegationens ansvarsområde att Väderöarnas naturreservat på sikt även kan ingå i Kosterhavsdelegationens ansvarsområde men att frågan tas upp igen i samband med utvärderingen av Kosterhavsdelegationen som ska göras under 2014.	9
73	2011-11-18	Information om M/S Hamen	att notera informationen	10
74	2011-11-18	Information om oljepåslag på Tjärn	att notera informationen	10
75	2011-11-18	Entré Resö - läget i detaljplaneprocessen	att notera informationen	10
79	2012-03-02	naturum Kosterhavet - nuläget.	att notera informationen	10
80	2012-03-02	Detaljplaneprocessen på Resö.	att det är av största betydelse för Kosterhavets nationalparks strategi med informationspunkter genom entröfunktionerna och att en lösning för entrö Resö kommer till stånd i en rimlig framtid.	10
81	2012-03-02	Sydvästlänken - lägesbeskrivning	att notera information samt att frågan ska nogsamt bevakas i den fortsatta processen	10
82	2012-03-02	Tema för nästa möte, 24-24 maj.	att ge förvaltningen i uppdrag att förbereda nästa möte så att möjligheter finns att besöka på bygget på Ekenäs och Ursholmens fyrplats.	10

83	2012-03-02	Övriga frågor - Invigningsdag för naturum Kosterhavet.	att ge förvaltningen i uppdrag att tillsammans med Naturvårdsverket planera för en invigning enligt angivna förutsättningar.	10
85	2012-05-24/25	naturum Kosterhavet – Information om byggnation och förevisning.	att notera informationen	10
86	2012-05-24/25	Ursholmen	att inriktningen för Ursholmens fyrplats är enkelhet och bevarande av en unik kulturmiljö där Kosterhavets natur- och kulturvärden är i att det bildas en arbetsgrupp för Ursholmen bestående av Anders Bergquist, Anders Tysklind, Kerstin Johannesson och Göran Larsson.	9
87	2012-05-24/25	Fiskefyrar, fartbanan och sjömärken samt dess framtid.	att ge Kosterhavsförvaltningen i uppdrag att ta frågan enligt ovan med Kulturmiljöenheten.	10
88	2012-05-24/25	Inför gemensamt möte med Ytre Hvaler-styret, 14/9.	att huvudtema för KH/YH-mötet i Strömstad blir sjökabelfrågan och fortsatt samverkan mellan nationalparkerna.	10
89	2012-05-24/25	Läppfisket	att ge förvaltningen i uppdrag att bevaka frågan om läppfisket särskilt noggrant genom arbetet i Samförvaltningen.	10
91	2012-11-16	Minnesanteckningar från möte med Ytre Hvaler styret den 14 sept-2012 – angående Sydvästlänken	att bevaka frågan och följa utvecklingen, att visa tydlighet gentemot Svenska Kraftnät i det olämpliga att dra sjökabel genom nationalparkerna, att hålla kontakt med Ytre Hvaler styret för gemensamt förhållningssätt.	9, 10
92	2012-11-16	Återrapportering från Säl- och skarvseminariet 26 okt 2012	att notera informationen att fortsätta med uppföljning av sälkutar och skarv, samt att ansöka om medel för en större uppföljning av fiskbestånden i området.	6
93	2012-11-16	Båtuppläggning i reservat/nationalpark	att ge Kosterhavsförvaltningen i uppdrag att se till att båtar som inte används kommer bort under 2013 dock med lämplig tillhörande dialog med berörda båtägare.	10
94	2012-11-16	Verksamhetsplanering 2013	att det är viktigt att förvaltningen samordnar sig med övriga aktörer, t.ex. med kommunernas blå ÖP och med undersökningar som pågår i området, att lägga till Ursholmen som en aktivitet för 2013, att ställa sig bakom VP:n.	1
95	2012-11-16	Entre Resö	att notera informationen	10
98	2013-03-22	Ekonomiskt utfall i verksamheten 2012	att notera informationen att ge Kosterhavsförvaltningen i uppdrag att återkoppla genom utdrag ur Årsredovisningen i kommande uppföljningar.	2, 6
99	2013-03-22	Verksamhetsrapport mars 2013 – kommentarer	att notera informationen att ge Kosterhavsförvaltningen i uppdrag att särskilt följa upp de av Kosterhavsdelegation ovan angivna synpunkter	6, 10
100	2013-03-22	Rapport från delegaterna – frågor som särskilt vill lyftas i Kosterhavsdelegationen.	att notera att frågan om vattenförsörjningen av Kosteröarna är viktig att den får en långsiktig lösning, och den koppling som finns till Kosterhavet i form av bidrag från Naturvårdsverket samt till den process runt FÖP Koster som var en del av Kosterhavsprocessen, genomsyrar denna avgörande frågan för Koster utveckling.	9, 10

101	2013-03-22	Rapport från Samverkansgruppen – Samförvaltningen i Norra Bohuslän – fisk och vattenbruk	att notera informationen	10
102	2013-03-22	Information om pågående destinationsutvecklingsarbete	att ge Kosterhavsförvaltningen i uppdrag att bjuda in lämplig representant från Västsvenska Turistrådet att informera om vad ambitionerna är på nationell nivå samt vad det kan ha för betydelse på lokal nivå.	10
103	2013-03-22	Förelggen dragning av likströmskablar genom Kosterhavets- och Ytre Hvalers nationalparker – status i frågan	att notera informationen med tillfredsställelse.	10
104	2013-03-22	Entré Resö – ny utformning/avgränsning i detaljplanen	att understryka vikten av att detaljplaneprocessen fortgår utan dröjsmål och att det är önskvärt att en principöverenskommelse kan komma till stånd mellan Resö Samhällsförening och Naturvårdsverket så snart som möjligt.	10
105	2013-03-22	Kvarstående frågor från tidigare protokoll:	att notera informationen avseende kvarstående frågor från tidigare protokoll.	10
109	2013-06-28	Temadiskussion om tillsyn och föreskrifter för allmänheten i nationalparken och angränsande naturreservat inom Kosterhavet.	att ge Kosterhavsförvaltningen i uppdrag enligt protokollsanteckningar ovan. att det är viktigt att Kosterhavsdelegation har denna ärendepunkt om föreskrifter och tillsyn återkommande, minst en gång per år.	10
110	2013-06-28	Läppfiskefisket - status	att notera informationen	10
111	2013-06-28	Knubbsälen – information om pågående inventering	att notera informationen	10
112	2013-06-28	Information om pågående forskningsprojekt om friluftslivet och dess effekter.	att notera informationen	10
113	2013-06-28	Frågor från respektive organisation i Kosterhavsdelegationen.	-	-
114	2013-06-28	Avtackning av Gerd Melin, Tanums kommun och Anders Bergquist, Naturvårdsverket	att tacka Gerd Melin och Anders Bergquist för deras engagemang och insatser för Kosterhavets bästa. att hos Naturvårdsverket efterfråga om de avser att utse en ny adjungerad delegat i Kosterhavsdelegation vilket Kosterhavsdelegationen finner önskvärt.	10
117	2013-11-28	Ekonomiskt utfall per oktober 2013	att notera informationen om det ekonomiska utfallet att godkänna en bokslutsdisposition som innebär att underskottet i Interregprojektet KH/YH täcks i kommande bokslut (2013-2015)	2
118	2013-11-28	Verksamhetsrapport	att notera informationen	10

119	2013-11-28	Frågor från respektive organisation i Kosterhavsdelegationen	att notera informationen att ge nationalparkschef Anders Tysklind i uppdrag att tillskriva Trafikverket angående både GC-vägen till Saltö som ett angeläget projekt och Kosterhavsdelegationen stödjer samt att uppmärksamma Trafikverket på behovet av de sedan tidigare angivna förbättringsåtgärderna för vägen från g:a E6:an ut till Resöhamn bör prioriteras bland annat mot bakgrund att Entré Resö kommer att byggas, kanske redan 2015. att ovan diskussion lämpligen även tas upp i utvärdering av Kosterhavsdelegationen avseende vilka frågor som kan/ska hanteras av delegationen.	10
120	2013-11-28	Uppföljning av Vattenavtal mellan naturvårdsverket och strömstads kommun	att notera informationen	10
121	2013-11-28	Uppföljning av trålskyddsområdena i Koster - väderöfjorden - redovisning av rapport	att notera informationen	10
122	2013-11-28	Rapport från samverkansgrupp yrkesfisket och vattenbruk	att notera informationen	10
123	2013-11-28	Förfrågan om att utföra skötselåtgärder i del av nationalparken (södra Sydkoster)	att inte ge ett förvaltningsansvar för sökt område till enskilda fastighetsägare enligt inkomit förslag	10
124	2013-11-28	Entre resö - statusrapport i pågående planarbete	att notera informationen	10
125	2013-11-28	verksamhetsplan 2014 och budget	att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram en specifik tillsynsplan för hela Kosterhavet att presentera vid sammanträdet 2014-03-14 att godkänna Aktivitetsplanen för 2014 samt budgetpropositionen för 2014	1, 3
126	2013-11-28	Inför utvärderingen av Kosterhavsdelegationen 2014	att ge Länsstyrelsens utredningsfunktion i uppdrag att formulera en uppdragsstruktur som kan presteras på kosterhavsdelegationens sammanträde 2014-03-14	10

128	2013-11-28	Ursholmen - fastställelse av arbetsgruppens förslag 2013-08-06	att enhälligt ställa sig bakom arbetsgruppens förslag till ställningstaganden angivna i 14 punkter daterat 2013-08-06 (bilaga)	9
129	2013-11-28	Återkoppling från möte med havs- och vattenmyndigheten angående läppfiskefisket	att notera informationen	10
130	2013-11-28	Förfrågan om ekonomiskt engagemang i en flygel som för närvarande är pacerad på naturum Kosterhavet	att avstå från att köpa flygeln för egen del	10
131	2013-11-28	Kvarstående ärenden från ksoterhavsdelegationen	att notera informationen	10
134	2014-03-14	Presentation av struktur och metodik i utvärderingen av Kosterhavsdelegationen	att beakta uppkomna synpunkter angivna som protokollsanteckning; att godkänna föreslagna ramar och planering för utvärderingen som presenterats av Staben	9, 10
135	2014-03-14	Delredovisning av "Friluftslivsprojektet"	att notera informationen	10
136	2014-03-14	Rapporter / frågeställningar från delgaterna: Skrivelse från Kosternämnden angående upphandlingar av skötseljänster i Kosterhavet	att ge nationalparkschef Anders Tysklind i uppdrag att skriva en svarsskrivelse till Kosternämnden som undertecknas även av ordörande	10
137	2014-03-14	Kosterhavets Jaktvårdsförening - information	att notera informationen	10
138	2014-03-14	Entré Resö - förslag på utformning samt PM till Naturvårdsverket	att ställa sig bakom Entreé Resös utformning enligt förslag från White Arkitekter 2014-03-07; att uppdra till nationalparkschef att tillsammans med ordförande tillskriva Naturvårdsverket om att när detaljplanen vinner laga kraft se till att medel finns avsatta för dess byggande inklusive markköp	3, 10
139	2014-03-14	Inrättande av ny tjänst som naturvårdsarbetare på Kosterhavskontoret, Naturvårdsenheten	att ge nationalparkschefen i uppdrag att rekrytera en naturvårdsarbetare till Kosterhavskontoret	4

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Tord Wennerblom
0521-605464

BESLUT
2009-12-04

Diarienummer
100-103265-2009

Sida
1(4)

Bilaga 2:

Inrättande av Kosterhavsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län samt fastställande av arbets- respektive handläggningsordning för denna

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att från och med 2010-01-01 inrätta Kosterhavsdelegationen samt att fastställa nedanstående arbets- respektive handläggningsordning för denna.

Bakgrund

I samband med att Naturvårdsverket arbetade fram ett förslag till inrättande av Kosterhavets nationalpark initierade man en utredning om hur en förvaltningsorganisation med stort lokalt inflytande och ansvarstagande skulle kunna se ut. Utredningen presenterade tre olika organisationsmodeller vad avser förvaltningen; Länsstyrelsen, en delegation under Länsstyrelsen respektive en stiftelse. Naturvårdsverket föreslog i remisshandlingarna om nationalparken att en delegation under Länsstyrelsen prövas och utvärderas efter 4-5 år. Flertalet remissinstanser tillstyrkte detta förslag, däribland Länsstyrelsen.

Utöver de tio organisationer som i Naturvårdsverkets remiss föreslogs ingå i Kosterhavsdelegationen har fler organisationer anmält att man vill ingå. Det finns många som har intressen i Kosterhavet och det är viktigt att alla synpunkter och erfarenheter tas tillvara i förvaltningen. Länsstyrelsen bedömer dock att antalet delegater behöver begränsas för att Kosterhavsdelegationen ska fungera på ett ändamålsenligt sätt. Kosterhavsdelegationen ska därför kompletteras med samrådsgrupper inom olika ämnesområden, t.ex. friluftsliv, jakt, besöksnäring respektive fiske och vattenbruk. Genom detta förfarande kommer många olika intressenter att under ordnade former beredas möjlighet att påverka förvaltningen av Kosterhavet.

Kosterhavsdelegationen ska inte hantera frågor som handlar om myndighetsutövning av olika slag.

Denna arbets- respektive handläggningsordning har fastställts av Länsstyrelsen efter samråd med Naturvårdsverket samt Strömstads och Tanums kommuner.

Arbetsordning

Kosterhavsdelegationens ansvarsområden

- Att på uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län förvalta Kosterhavets nationalpark och Kosteröarnas naturreservat enligt fastställd skötselplan och meddelade föreskrifter inom de ekonomiska ramar som står till förfogande.
- Att på uppdrag av Naturvårdsverket, genom Länsstyrelsen, svara för viss fastighetsförvaltning för Naturvårdsverkets fastigheter inom Kosterhavets nationalpark och Kosteröarnas naturreservat enligt gällande delegation för viss fastighetsförvaltning. ”Vägledning för förvaltning av Naturvårdsverkets fastigheter” (Naturvårdsverkets rapport 5790) skall tillämpas.
- Att fördjupa kunskapen, informera och genomföra utbildning om natur och kultur i nationalparken genom inventeringar, utställningar, trycksaker, föreläsningar, naturguidningar mm. Särskild vikt ska läggas vid förvaltningen av det blivande naturum Kosterhavet.
- Att i övrigt utveckla verksamheten till gagn för nationalparken och naturreservatet

Uppdrag att förvalta andra naturreservat i nationalparkens närhet kan tillkomma.

Prövning och tillsyn enligt nationalparkens respektive naturreservatets föreskrifter omfattas inte av Kosterhavsdelegationens ansvarsområde.

Kosterhavsdelegationens sammansättning

Kosterhavsdelegationen ska bestå av en ledamot vardera för Länsstyrelsen, Strömstads kommun respektive Tanums kommun samt en ledamot vardera för de organisationer som Länsstyrelsen fastställer i annat beslut.

Länsstyrelsens ledamot är ordförande i Kosterhavsdelegationen.

Genusperspektivet ska beaktas vid sammansättningen av Kosterhavsdelegationen.

Kosterhavsdelegationen får adjungera ytterligare ledamöter till sammanträde.

Mandatperiod

Ledamöter utses för en tid av 4 år och ska motsvara den kommunala mandatperioden.

Sammanträden och protokoll

- Kosterhavsdelegationen ska hålla minst två sammanträden per år. Ordföranden kan kalla till extra sammanträde.
- Protokoll ska föras vid sammanträde.

Beslutsförhet och yttranderätt

- Kosterhavsdelegationen är beslutsför när ordförande och minst halva antalet av övriga ledamöter är närvarande.
- Beslut fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.
- Vid sammanträden har adjungerade representanter yttranderätt men inte rösträtt.

Avvikande mening

Den ledamot som vill anmäla avvikande mening ska göra det innan sammanträdet med Kosterhavsdelegationen avslutas. Den som inte har gjort det ska anses ha biträtt beslutet. Även föredraganden som deltagit i den slutliga handläggningen av ärendet har rätt att anmäla och få avvikande mening antecknad till protokollet. Anmälan ska vara skriftlig.

Nationalparkschef

Nationalparkschefen, och/eller dennes ersättare, deltar alltid i Kosterhavsdelegationens möten. Nationalparkschefen är i regel föredragande i Kosterhavsdelegationen.

Ersättning till ledamöterna

För ledamots medverkan i Kosterhavsdelegationens sammanträden ska ersättning utgå med 950 kronor för heldagsmöte samt 500 kronor för halvdagsmöte (förmiddag, eftermiddag eller kväll). Länsstyrelsens representanter erhåller dock ingen ersättning.

Ekonomiadministration

Kosterhavsdelegationens ekonomihantering sker genom Länsstyrelsen.

Ändring av denna arbetsordning

Ändring av arbetsordningen kan göras av Länsstyrelsen efter förslag från Kosterhavsdelegationen eller på eget initiativ. Samråd ska innan dess ske med Naturvårdsverket.

Handläggningsordning

A. Beslutats av Kosterhavsdelegationen på underlag från nationalparkschefen:

- Verksamhetsplan och årsredovisningar
- Budget inom ramen för givna anslag. Av budgeten ska framgå fördelningen mellan olika budgetposter, t ex fast personal, upphandlade fältarbeten, uppföljning, strandstädning, djurhållning, byggnads- och anläggningsunderhåll och information.
- Ändringar i verksamhetsplan och budget omfattande belopp över 100.000 kronor.

- Förslag till personalrekryteringar, principer för anställd personal kontra upphandling av tjänster.
- Extern finansiering (sponsring) och extern medverkan i Kosterhavsdelegationens förvaltning utöver vad som anges i verksamhetsplanen.
- Förslag till ändringar i skötselplan och föreskrifter.
- Policier och övrigt av övergripande och principiell karaktär inom Kosterhavsdelegationens ansvarsområde.

B. Beslutas av nationalparkschefen:

- Löpande ärenden och åtgärder enligt verksamhetsplan och budget fastställd av Kosterhavsdelegationen

C. Beslutas enligt naturvårdsenhetens handläggningsordning

- Brådskande ärenden. Sådana beslut ska anmälas vid närmast följande möte i Kosterhavsdelegationen.

Ändring av denna handläggningsordning

Ändring av handläggningsordningen kan göras av Länsstyrelsen efter förslag från Kosterhavsdelegationen eller på eget initiativ. Samråd ska innan dess ske med Naturvårdsverket.

Personal

Nationalparkschefen är närmaste chef för personalen som är anställd av Länsstyrelsen med placering på Länsstyrelsens kontor på Koster. Nationalparkschefen är underställd Länsstyrelsens naturvårdsdirektör.

Utvärdering

Kosterhavsdelegationen som förvaltningsmodell för nationalparken och naturreservatet ska utvärderas senast under år 2014.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Lars Bäckström. I handläggningen har deltagit länsöverdirektör Göran Bengtsson, naturvårdsdirektör Sven Swedberg samt stabschef Lenny Lämber. Föredragande har varit naturvårdshandläggare Tord Wennerblom.

Lars Bäckström

Tord Wennerblom

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Tord Wennerblom
0521-605464

BESLUT
2009-12-07

Diarienummer
100-103265-2009

Sida
1(3)

Sändlista (bifogas)

Bilaga 3:

Kosterhavsdelegationens sammansättning

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att Kosterhavsdelegationen, utöver representanter för Länsstyrelsen, Strömstads kommun respektive Tanums kommun, ska bestå av representanter för följande organisationer eller verksamheter:

- Kosternämnden
- Resö-Galtö samhällsförening
- Rossö samhällsförening
- Tjärnö samhällsförening
- Kosters samhällsförening
- Lokala licensierade yrkesfisket inom Strömstad och Tanum som fiskar i Kosterhavet
- Göteborgs universitet, Tjärnö

Bakgrund

Länsstyrelsen har 2009-12-04 beslutat att inrätta Kosterhavsdelegationen samt fastställt arbets- och handlägningsordning för denna (bilaga 1). I arbetsordningen anges att Kosterhavsdelegationen ska bestå av en ledamot vardera för Länsstyrelsen, Strömstads kommun respektive Tanums kommun samt en ledamot vardera för de organisationer som Länsstyrelsen fastställer i annat beslut.

Ärendets beredning

Förslaget om Kosterhavsdelegationen redovisades i naturvårdsverkets remiss 2009-03-17 tillsammans med förslag till skötselplan och föreskrifter för Kosterhavets nationalpark. De organisationer som i naturvårdsverkets remiss föreslogs ingå i delegationen var Länsstyrelsen, Strömstads kommun, Tanums kommun, Kosternämnden, Resö-Galtö samhällsförening, Rossö samhällsförening, Tjärnö-Saltö samhällsförening, Kosters samhällsförening, Sveriges Fiskares Riksorganisation avd 26 samt Institutionen för marin ekologi vid Göteborgs universitet, Tjärnö.

Flera organisationer har i sina remissvar till naturvårdsverket och/eller i skrivelse till Länsstyrelsen framfört önskemål om att ingå i Kosterhavsdelegationen. Det är Kosterhavets jaktvårdsförening, Friluftsrämjandet, Svenska kanotförbundet, Sven Loven centrum för marina vetenskaper samt Havstensund samhällsförening. Riksantikvarieämbetet önskar att kulturarvsområdet blir representerat. Friluftsrämjandet i Ljungskile, Västsvenska kanotförbundet samt Nässets paddlarklubb har framfört att Friluftsrämjandet och Svenska kanotförbundet bör ingå.

Länsstyrelsens bedömning

Det finns många som har intressen i Kosterhavets nationalpark och det är viktigt att alla synpunkter och erfarenheter tas tillvara i förvaltningen. Utöver de organisationer som framfört önskemål om att ingå i Kosterhavsdelegationen, konstaterar Länsstyrelsen att företrädare för t.ex. följande intressen också kan ha sina motiv att vara representerade: motorbåtsklubbar, segelsällskap, sportfisket; sportdykare, turistorganisationer, besöksnäringar, hembygdsföreningar, naturskyddsföreningar samt fler samhällsföreningar.

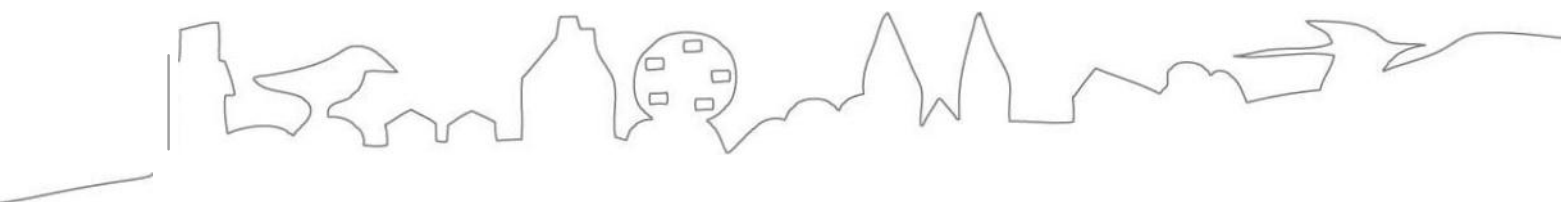
Länsstyrelsen bedömer dock att antalet delegater måste begränsas för att Kosterhavsdelegationen ska fungera på ett ändamålsenligt sätt. Länsstyrelsen vill också peka på att syftet med att inrätta en Kosterhavsdelegation är att åstadkomma en förvaltningsorganisation med stort *lokalt* inflytande och ansvarstagande. Kosterhavsdelegationen bör därför bestå av de organisationer som föreslogs i naturvårdsverkets remiss. När det gäller det lokala yrkesfisket vill dock Länsstyrelsen inte låsa fast att detta måste representeras via SFR avd 26.

För att så många synpunkter och erfarenheter som möjligt tas tillvara i förvaltningen kommer Kosterhavsdelegationen att kompletteras med samrådsgrupper inom olika ämnesområden, t.ex. friluftsliv, jakt, besöksnäring respektive fiske och vattenbruk. Genom detta förfarande kommer många olika intressenter att under ordnade former beredas möjlighet att påverka förvaltningen av Kosterhavets nationalpark. Länsstyrelsens förhoppning är att flertalet av de organisationer som önskat ingå i Kosterhavsdelegationen istället är beredda att medverka i någon eller några av dessa samrådsgrupper.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Göran Bengtsson. I handläggningen har deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg. Föredragande har varit naturvårdshandläggare Tord Wennerblom.

Göran Bengtsson

Tord Wennerblom

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN